

Sto let ————— tisíce příběhů

1924 ————— 2024

paliva
Grandhote
Ké Karlovice
resort — vědecká
ce v Antarktidě —
v mrakodrap — pre
trukce O2 are
resové cent

1924 — 2024

rafinérie Bajdží — Výrobní
závod Hirschmann
— správní budova
německých spolkových
drah — CROSS Zlín —
sklad vyhořelého paliva
v Temelíně — Grandhotel
Tatra Velké Karlovice —
Kapka resort — vědecká
stanice v Antarktidě —
Baťův mrakodrap — prefa
konstrukce O2 areny —
Kongresové centrum Zlín
— Morýsovy domy —

Stavíme pro budoucnost

Motto, které jsme si zvolili před několika lety, je odrazem celé stoleté historie PSG a všechny následující stránky ho dokládají. Seznamte se s příběhy našich staveb i jejich zhotovitelů, kteří vložili do všech budov veškerou svoji dovednost a týmového ducha. To samé vám můžeme slíbit i do budoucna.

Juraj a Peter Surovičovi

Odbornost

Férovost

Tradice

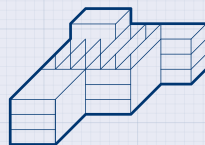

obsah

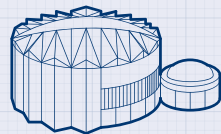
Co umíme a na co jsme hrdí?	4	Nové tisíciletí	54
Juraj Surovič	6	Vzpomínky	58
Nepanikařit a nesejít z cesty		Vědecká stanice v Antarktidě aneb jak se staví v extrému	
Vzpomínky	10	Divize Power:	60
Juraje Suroviče na Rudolfa Skaunice		Projekty, na které si netroufně každý	
Peter Surovič	12	14 15 Baťův institut 2013/Zlín	64
Vize pro další století: větší soběstačnost a udržitelný rozvoj		Oceněné stavby a další úspěchy	66
20. léta Fenomén Baťa	16	Revitalizace Parku Komenského 2014/Zlín	68
Stavaři Baťova úspěchu	18	Jak to chodí na stavbě?	70
30. léta Kam až může růst Zlín?	20	Výrobní závod Mondelez CR Biscuit Production 2015/Opava	72
Jiří Drofa	22	Sídlo a výrobní prostory LAPP Czech Republic	74
Zlín pro mě byl vždycky kotva a přístav		2008/2016/2023/Otrokovice	
40. léta Z válečného útlumu k montovaným stavbám	26	Dobré stavaře si musíte vychovat	76
50. léta Cesta k panelákům a zase zpátky	28	Grandhotel Tatra 2017/Velké Karlovice	78
Karel Topič	30	Výrobní závod Jaguar Land Rover 2018/Slovensko	80
Ze stavby se neodjíždí, ani když okolo vás padají bomby		Péče o zaměstnance se vyplácí	82
60. léta Za hranice. A s novou metodou zvedaných stropů	34	Samotným zaměstnancům i investorovi	
Prefabrikáty:	36	Výrobní závod Hirschmann 2019/Vsetín	86
páteř stavby i fungování PSG a.s.		Budoucnost stavařiny je digitální	88
70. léta Rodí se prefa	38	Vodní svět 2020/Velké Karlovice	90
Richard Matějka	40	Domeq Brno 2021/Brno	92
Aby to vydrželo i pád dopravního letadla		Dušan Kotrla	94
80. léta Výstavba (doslova) po celém světě	44	Chtěl jsem něco nechat dětem i regionu	
PSG včera a dnes	46	Multifunkční sportovní centrum Kapka resort 2022/Lhota u Vsetína	98
90. léta Éra přerodu	48	Tomáš Juřík	100
Naděžda Haltmarová	50	Stavba pro budoucnost. A pro dopravní drony	
Neustálým zlepšováním přispívat k rozvoji a dobrému jménu		Vývojové a produkční centrum CROSS 2023/Zlín	104
		Další stavby, na které jsme hrdí	106

↘ Co umíme a na co jsme hrdí?

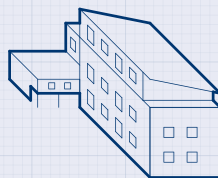
Sto let ————— tisíce příběhů

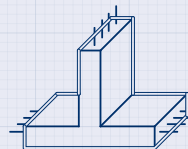
Průmyslové stavby

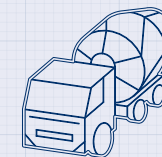
Stavby občanské vybavenosti

Bytová výstavba

Železobetonové konstrukce

Prodej betonu a betonových směsí

↗ Tvoříme a dodáváme železobetonové konstrukce

Moderní tržní ekonomika by se nemohla rozvíjet bez průmyslových a logistických areálů nebo nákupních zón. Pro ně všechny dodáváme prefabrikované i monolitické železobetonové konstrukce. Zajišťujeme přitom komplexní dodávku, která zahrnuje úvodní projekční činnost, výrobu železobetonových prefabrikovaných konstrukcí, přepravu konstrukcí z výroby na staveniště, zajištění dopravní a montážní mechanizace na staveništi a samotnou montáž jednotlivých prvků železobetonových konstrukcí.

↗ Jsme generální dodavatel staveb

V době stoletého výročí založení společnosti se specializujeme na výstavbu výrobních, skladových či logistických hal, stavby občanské vybavenosti, jako jsou obchodní centra, sportovní a kulturní haly, školy či zdravotnická a pečovatelská zařízení, a spoustu zkušeností máme i s bytovou výstavbou.

↗ Dodáváme beton i betonové směsi

Nezáleží na tom, zda jste velká mezinárodní firma nebo jednotlivec, který potřebuje beton na základovou desku rodinného domu. Beton a betonové směsi dodáváme v té nejvyšší kvalitě do širokého okolí Zlína a Otrokovic. Zajistit přitom umíme dovoz, čerpání betonu i pásové dopravníky.

↗ Máme vlastní středisko nákladní dopravy

Větší vlastní soběstačnost je jedním z dlouhodobých cílů skupiny PSG v rámci snížení závislosti na externích faktorech a zvýšení naší konkurenceschopnosti na trhu. Ročně proto investujeme desítky milionů korun do našeho vlastního střediska nákladní dopravy, v posledních letech jsme například pořídili dva výkonné mobilní jeřáby Liebherr LTM 1120 – 4.1.

↗ Ohýbáme výztuže

Mimo prefabrikovaných železobetonových konstrukcí dokážeme dodat v jakémkoliv množství výztuže rozmanitých ohybů a parametrů a v takové přesnosti, jakou vyžaduje váš projekt.

↑ Betonárna PSG a výroba prefabrikátů

↑ Mobilní jeřáby Liebherr LTM 1120 – 4.1.

↑ Vlastní přeprava nadměrných nákladů

↗ Majoritní akcionář PSG

Juraj

Rudolf Skaunic, Ivan Veselý, Zbyněk Jakubec, Juraj Surovič. Čtyři zásadní jména, čtyři osobnosti, které stojí za obřím porevolučním vzepětím PSG a velkými mezinárodními úspěchy. Ten poslední, Juraj Surovič, se musel poprat i s obdobím nejtěžším – propadem způsobeným nezdarem zakázky sibiřské elektrárny. Dokázal ale společnost dostat tam, kde dnes je: na pozici respektovaného partnera pro realizaci staveb, který nabízí skvělý poměr ceny a výkonu a selský rozum v jakékoliv situaci. V období kolem 100. výročí firmy toto know-how předává synovi Peterovi.

„Nepanikařit a nesejít z cesty“

„Vidím to všude kolem sebe. Stavařina a managementy firem jedou v setrvačném módu a málokde je vede někdo, kdo je schopen obor posunout. Vím, že i můj čas už je pryč, a nechci, abychom byli za dinosaury. Chci někoho s novou energií, kdo vytvoří podmínky pro to, aby bylo PSG štikou v rybníce,“ říká k postupné výměně ve vedení Juraj Surovič. Muž, který dal PSG za léta práce neskutečné množství sil. Stačí jen přiblížit, čím vším si prošel.

Surovič

Partnerství z lyží

Za jeho dlouholetou kariéru v PSG může jeden týden na horách někdy před 30 lety. Pánové Skaunic a Surovič se tam potkali s rodinami a hodiny probírali život i pohled na podnikání. Až padla nabídka, že kdyby se někdy Juraj Surovič vrátil do Česka (žil tehdy na Slovensku), má dveře v PSG otevřené. Na tento scénář došlo za tři roky.

Juraj Surovič je původem strojař, ale založením hlavně obchodník. Měl zkušenost ze slušivického agrokombinátu, potravinářského řetězce i vlastního podnikání s kancelářskou technikou. K PSG přišel nejdříve do skupiny firem, které zaštiťovala společnost ENCO. „Bylo to v období, které se neslo ve znamení pokusů o development, a já dostal na starost ty nejsložitější projekty. Ale obstál jsem, a tak jsem po dvou letech spolupráce dostal nabídku přejít na pozici obchodního ředitele PSG a následně až na pozici generálního,“ otáčí se zpět. Před přelomem tisíciletí mělo PSG až 25 dceřiných společností a ty bylo třeba konsolidovat. Na první pohled nerealizovatelný úkol dokázal splnit.

„Postupně jsme je fúzovali, některé utlumovali a jiné úplně likvidovali, což bylo manažersky velmi těžké období. Zároveň s tím bylo nutné uspořádat akcionářské vztahy, povykupovat akcie od partnerů, ale hlavně od drobných investorů z doby kuponové privatizace,“ vzpomíná na další úkol zkušený manažer, na něhož ale největší zkouška teprve čekala.

Na obou pozicích zažil nejhektičtější léta firmy – kolem roku 2008 mělo PSG historicky nejlepší hospodářské výsledky a působilo téměř po celém světě, hodně v Rusku nebo v Asii, a stálo i za nejjihnější českou stavbou v historii, vědeckou výzkumnou stanicí na antarktickém ostrově Jamese Rosse.

Nová éra

Ve druhém desetiletí 21. století se firma ve velkém pustila do energetických projektů v Rusku. Po počátečních úspěších ale přišla tvrdá zkouška – při stavbě elektrárny Poljarnaja došlo k pochybení na straně investora. Projekt zamrzl, stavba se nedokončila, a protože se změnila i další okolnosti a skončila podpora České exportní banky, stavět v zahraničí už pro PSG dál nebylo možné. Firma za to ve velkém zaplatila svým radikálním zmenšením.

„Jednu dobu jsme byli smířeni s tím, že společnost padne do konkurzu, a připravovali se na konec. Podrželi nás ale partneři, ke kterým jsme se vždy chovali s úctou. Dostali jsme předem zaplacenou jednu významnou fakturu, postupně získali další prostředky a díky tomu vybědli z nejhoršího,“ vzpomíná Juraj Surovič na období kolem roku 2016. Po něm proběhla zásadní reorganizace společnosti a rodina Surovičových se stala dominantním akcionářem.

Proč to Juraj Surovič v nejtěžší době nevzdal? „Cítil jsem zodpovědnost vůči panu Skaunicovi. Navíc díky výchově a rodinnému vedení ke sportu jsem zvyklý se s překážkami prát, vydržet a spolehnout se na tým. Dnes cítím hrdost, že jsme všechna těžká období přestáli. Jsou léta, kdy se daří, poté může přijít období, kdy se daří méně. Naše stoletá historie nám ale říká, že nejdůležitější je nezpánikařit, nepřijímat unáhlená řešení a nesejít z cesty, na kterou jsme nastoupili,“ apeluje a jako velký příklad takového přístupu dává svého dlouholetého kolegu Richarda Matějika.

Díky, Richarde!

Ten v PSG působí od 80. let, měl na starost těžkou montáž a následně převzal vedení PSG a.s., tedy především výrobu a dodávku prefabrikovaných železobetonových konstrukcí. S jeho nástupem nabrala společnost druhý dech a díky jeho cílevědomosti, pracovitosti hraničící s workoholismem a odbornosti dnes firma patří k absolutní špičce. „To díky němu se podílíme na těch největších a nejsložitějších zakázkách v oblasti prefabrikace v Česku i na Slovensku. Jeho odborné znalosti a zkušenosti jsou obdivuhodné, protože si sám například kontroluje a počítá statiku konstrukcí. Díky Richardovi jsme se podíleli na velkých projektech, jako byla výstavba továrny Philips v Hranicích na Moravě, výrobního závodu Jaguar Land Rover v Nitře nebo naposledy Volvo v Košicích,“ sklání poklonu blízkému kolegovi Juraj Surovič.

O PSG mluví jako o rodině a jeho vlastní rodina bude hrát důležitou roli i v budoucnosti firmy. Ačkoliv k tomu děti cíleně nevedl, v době 100. výročí založení společnosti už je výkonným ředitelem a předsedou představenstva PSG Construction jeho syn Peter. Ten vystudoval ve Spojených státech obor zaměřený na průmyslové inženýrství a začal tam i pracovat. Následně se ale i s rodinou vrátil do Česka, v PSG se chopil nejprve správy majetku a nakonec i celé společnosti.

„Přebral stabilní firmu, která se nadechuje do další významné fáze svojí existence, a já jsem moc rád, že v sobě tu odvahu našel,“ zdůrazňuje jeho otec s tím, že i další kapitola historie PSG se ponese v duchu průmyslových staveb a konstrukcí, výrobních a logistických hal a průmyslových areálů.

„Stoletá historie pro mě v první řadě znamená velký závazek. Závazek vůči zaměstnancům, investorům, obchodním partnerům, abychom byli nadále seriózním a důvěryhodným partnerem. Také je to závazek k našim předchůdcům, abychom pokračovali v podnikání i nadále a bohatou historii dále rozvíjeli. Nikdy bych si netroufl srovnávat se s osobou Tomáše Bati. Jsem však hrdý na to, že právě my můžeme být jeho pokračovateli.“

➤ Vzpomínky **Juraje Suroviče** na **Rudolfa Skaunice**

„Rudo, děkuji ti moc za všechno, co jsi pro mě i firmu udělal, do historie PSG ses zapsal nesmazatelným písmem.“

Juraj Surovič

Více než 20 let byl neodmyslitelným lídrem firmy. Připomeňte si ve vzpomínkách bývalého spolumajitele a hlavní tvář PSG Rudolfa Skaunice pohledem jeho kolegy a blízkého přítele Juraje Suroviče.

Ruda byl pro mě druhým otcem. Byli jsme si blízcí, znali jsme se skoro 30 let a přenesl na mě své myšlenky a způsob uvažování. Fascinoval mě jeho nadhled, nikdy nepanikařil a nepřijímal řešení ve stresu. Tuto až obdivuhodnou rozvahu získal nejspíš díky mnoha zkušenostem s realizacemi v zahraničí, a to především v arabských zemích, kde je úplně jiná mentalita a kultura než ta naše a podmínky na tamních stavbách byly leckdy velmi specifické.

Měl také obrovské charisma. I když už byl v pokročilém věku, jezdil s námi na zásadní jednání, protože investor díky jeho osobě viděl v naší firmě zkušenosti a důvěru. Měl podmanivý úsměv, byl zábavný a navazoval dobré mezilidské vztahy. Nebudu přehánět, když řeknu, že ho všichni měli rádi. Ruda byl také velmi dobrý tanečník a rozuměl vínu. Zkrátka Osobnost s velkým „O“.

Jeho přínos byl pro PSG klíčový nejen obchodně, ale i dovnitř firmy. Zaměstnanci si Rudy považovali za jeho lidský přístup, zároveň ho respektovali a měl přirozenou autoritu. V komunikaci se zaměstnanci byl pro mě také vzorem. Na lidi nikdy bezdůvodně nekřičel, ale na druhou stranu uměl zvýšit hlas, když to bylo potřeba.

Ruda byl vždy nepsaným šéfem PSG. Byl klíčovou osobou v expanzi firmy, kdy jsme dosahovali rekordních obrátů. Když jsme ve vedení společnosti stáli tři – Ruda, já a Ivan Veselý – jednalo se o ideální mix. Rudův nadhled, rozvaha a zkušenosti se pojily s naší energií, dravostí a tahem na bránu. Vzpomínám si na jednu veselou historku, která skvěle charakterizuje Rudův nadhled. Ivan Veselý mi vyprávěl, jak jel s Rudou na velmi důležité jednání do Německa. Měli ty nejlepší obleky, košile, kravaty a na snídani si Ruda objednal buřtu. Ivan mu říká: „Rudo, to nedělej. Do toho zabodneš vidličku a postříkáš se.“ Ruda na to nebral ohled, píchl do buřtu a Ivanova košile byla celá od mastných skvrn. A Ruda jen pronesl: „Podívej se, jak vypadáš!“

Co se týče zakázek, měl Ruda jedno pravidlo – chtěl, abychom každý rok měli jednu technicky náročnou zakázku. Abychom se měli na čem učit a mohli tak růst. Dbal na to, aby naši lidé byli technicky zdatní, abychom měli v této oblasti přidanou hodnotu. Na tuhle myšlenku se snažím navazovat a připomínám to i členům současného managementu.

S Rudou jsem také několikrát vyjel do zahraničí, ať už na jednání s investorem nebo přímo na stavbu, a právě v tom nepohodlí a při řešení problémů na stavbách poznáte pravý charakter člověka. A já na Rudu vzpomínám jen v dobrém. Proto mám dnes v kanceláři autorskou kopii jeho obrazu, který jsem mu daroval k jeho 60. narozeninám. Když dělám nějaké důležité rozhodnutí, tak se na něj otočím a poradím se s ním. Zeptám se ho, co by dělal on. A Ruda mi vždycky poradí.

Lidskost a přívětivost, to jsou slova, která se mi vybaví při vzpomínce na pana Skaunice. Úžasně pracovitý, stavař každým coulem, srdcař, který by pro PSG dýchal, a hlavně pro lidi v něm! Neznám jiného člověka, který by vnášel mezi kolegy v práci tolik pochopení, oceňoval pracovitost a loajalitu k firmě. Kolegové si ho vždy nesmírně vážili, chodili za ním pro radu a brali ho jako jedinečnou smelující osobu. Ruda byl člověk slušný, přímý a srdečný. Stavěl se čelem nejen k práci, ale i problémům a vždy naslouchal názorům ostatních.

Vzpomínka
Ivany Otradovcové,
asistentky Rudolfa
Skaunice

➤ Předseda představenstva
PSG Construction a.s.

Peter

**Aby bylo PSG „štikou v rybníce“.
S takovým přáním předává Juraj Surovič
vedení PSG Construction svému synovi
Peterovi. A on to hned od začátku z pozice
výkonného ředitele a předsedy předsta-
venstva bere za své. Do dalších let plánuje
rozšíření působnosti firmy, vyšší míru
specializace nebo digitalizaci dění na
stavbě. To všechno s tím, že firmě zůstane
zachovaná její velká devíza: dobré jméno.**

„Vize pro další století: větší soběstačnost a udržitelný rozvoj“

Začneme současností. Jaké stavby buduje PSG teď a jak to bude do budoucna?

Aktuálně jsou to pozemní stavby všeho druhu, zaměřujeme se na průmyslové objekty a stavby občanské vybavenosti, ale když popřemýšlíme, není toho moc, u čeho bychom řekli, že se nás to netýká. Do budoucna budeme směřovat k většímu vyhranění a ještě vyšší míře expertízy.

A jaké stavby to tedy budou?

Takové, kde se propojují technologie a stavebnictví, kde budeme například dodavatelem stavební části, ale budeme muset úzce spolupracovat s dodavatelem technologické části. Bude to v prostředí, kde bude potřeba

Surovič

velká technická znalost, znalost jazyků, mít detailně zpracované procesy a prostředí nás bude nutit se zlepšovat. Když jsem se díval do historie firmy a porovnával si data, bylo znát, že růst PSG v minulosti byl extrémně rychlý, možná až nezdravě, a přitom se úplně nehledělo na efektivitu řízení. Já chci firmu vrátit na trajektorii růstu s tím, že toto už si pohlídáme a růst bude udržitelný. Proto pro mě není zásadní, abychom dělali dvojnásobný obrat, nechci se honit za čísly. Jde mi o to růst kompetencemi, vzdělávat se, zlepšovat se. A očekával bych od toho, že nám to přinese i vyšší zisky a bude nás to naplňovat.

Kudy se bude stavební činnost PSG ubírat?

Za mě to bude o tom dělat stavby, které by jen tak někdo v takové kvalitě nebo termínu nebyl schopen zvládnout. Budeme se pouštět do nových vod. Chci usilovat o rozšiřování našich kompetencí, dává mi například velký smysl hledání projekční kanceláře, kterou bychom mohli koupit a zařadit do vlastního portfolia, a rozšiřování vlastních kapacit. Rádi bychom měli i vlastní středisko technického zařízení budov (TZB), protože to je čím dál tím složitější a jeho podíl na ceně budovy se zvyšuje i ve spojení s ESG a udržitelností. Inspirují mě jiné firmy, které postupně skupují své subdávatele podle svých potřeb. Nevylučuju, že se vydáme obdobnou cestou. Chci přinášet trhu to, co jen tak někdo jiný neumí.

Co vás odlišuje teď?

Flexibilita, schopnost jednat s investorem, být féroví. Na našem dobrém jméně nám záleží. Nikdy ze žádné stavby neutíkáme, i když nás to někdy může stát spoustu peněz.

Když to vezmeme z pohledu zadavatele, podle čeho si má investor vybírat stavební firmu?

U soukromého investora bych doporučil získat si na danou stavební firmu reference, zjistit si, jak fungovala na předchozích stavbách, a ptát se i na konkrétní lidi, kteří by daný projekt měli mít na starost – investor s nimi bude velmi úzce spolupracovat poměrně dlouho, musí si sednout. U zadavatele z veřejné sféry je to problematické. Svazuje je zákon o veřejných zakázkách, často rozhoduje ze 100 procent cena, ale to není dobře. Někde se podaří nastavit, že například 30 procent tvoří jiná kritéria, kam ale spadnou důležité věci jako reference nebo zkušenosti stavbyvedoucích.

Jak byste to nastavil jako občan, kterému záleží na tom, kudy tečou veřejné peníze?

S nadsázkou řečeno, jsem pro model osvíceného panovníka, který by se rozhodoval a choval víc jako soukromý investor – firmu si řádně prověřil, posbíral nabídky a na základě objektivních informací i subjektivních pocitů by rozhodl. Protože pokud se hodnotí jen podle ceny, vyhraje někdy firma, o které i investor ví, že s ní spolupracovat nechce, ale nic jiného mu nezbyde.

Co technologie? S čím se chystáte, že budete pracovat?

Pevně doufám, že na celý stavební sektor vznikne větší tlak, aby dohnal jiná odvětví v digitalizaci, efektivitě fungování a etice oboru. Stavářina je u nás poslední desetiletí stejná, ale když se podíváme do zahraničí, fungují tam už dávno jinak. V Česku trvá zavádění BIMu věčnost. My jsme v PSG změnám otevření, v BIMu jsme už některé zakázky realizovali a z těchto zkušeností jsme připraveni udělat naši konkurenční výhodu. Ale momentálně necítím, že když to budeme umět, budeme mít elektronický stavební deník, komunikovat bezpapírově a vyřizovat vše přes centrální

datová úložiště, že to klient ocení. Potřebujeme, aby se posunul celý obor, a to včetně investorů.

S tím souvisí další věc, jací odborníci se budou v budoucnu na stavbách pohybovat? Mluví se například o tom, že kvůli snaze o dekarbonizaci bude třeba mít daleko víc znalostí v energetice, udržitelnosti nebo právu.

Ano, budou potřeba lidé s širšími kompetencemi. Navazuje to na požadavky ESG a Green Dealu. Manuální práce se sice bude automatizovat, ale čím dál důležitější budou odborné technické profese, například v rámci zmiňovaného TZB. Osobně je pro mě stav životního prostředí teď i do budoucna opravdu důležitý, doufal bych ale, že jsou i efektivnější cesty, jak se o něj postarat, než najímat desítky lidí, kteří jen dělají reporty. Soustředme se raději na hodnotu, kterou vytváříme.

PSG má silnou pozici ve zlínském regionu. Má ale do budoucna být jen regionální firmou?

Za mě ne. Nezapomínáme na svoje kořeny, víme, kde máme svůj domov a že ve Zlíně a Otrokovicích je naše hlavní zázemí. Chceme být ale firmou s minimálně celorepublikovou působností a známostí.

A jaká je vaše osobní mise ve firmě?

Beru si za svůj hlavně posun do 21. století, posunutí značky a kultury vůbec. Chci pokračovat v digitalizaci stavebního procesu a zapracovat na efektivnějším fungování, které s tou digitalizací souvisí, protože ta nám přinese úsporu námahy a lidského času, jak už o tom mluvil i Tomáš Baťa. Nedávno jsem se zúčastnil konference, kde se řešilo, čeho všeho je schopná generativní umělá inteligence. Řekl jsem o tom našemu manažerovi digitalizace a on během jednoho dne vyzkoušel čtyři různé nástroje, ukázal je projektantům a ti byli nadšení, protože jim to výrazně zkrátilo čas strávený nad částí úkolů. To je příklad cesty, kterou bych chtěl jít.

To zní, že v následujících letech máte hodně co dělat. Jak jste se vlastně k tomu všemu dostal? Byl to dlouholetý rodinný plán?

Nic takového, táta můj vstup do firmy původně neplánoval. Vystudoval jsem v USA a nějakou dobu jsem tam i pracoval. Po čase jsme si ale s manželkou vyhodnotili, že se chceme vrátit domů. A protože jsem v Česku žádný plán neměl, dávalo mi smysl začít poznávat rodinnou firmu, a tak jsem v PSG začal na správu majetku. Postupně jsem se s firmou srostl, získával si tím i důvěru. Když jsme pak řešili, kdo by měl nahradit předchozího ředitele, bral jsem to jako velkou výzvu, ale zároveň i příležitost.

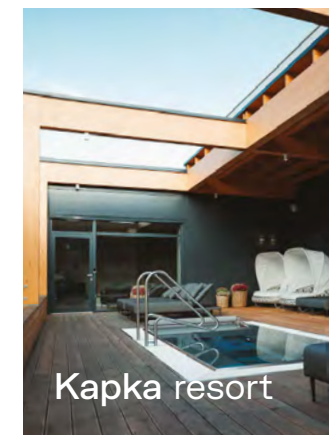
Ve Státech jste studoval už střední školu, následně i vysokou školu v oblasti průmyslového inženýrství a pracoval jste tam jako výrobní inženýr se zaměřením na optimalizaci výroby. Co vám tamější pobyt dal?

Jakýkoliv pobyt v zahraničí dává člověku rozhled, vnímání, že není jenom Česko, ale že možnosti jsou daleko větší a pestřejší. A také to, že je opravdu možné vybudovat z něčeho malinkého miliardový byznys. Pokud máte v Americe opravdu dobrý nápad, můžete ho uplatňovat na trhu, kde je 330 milionů lidí. Ten pocit možností je ohromný. Rád bych si ho uchoval.

↳ Moje oblíbená realizace

Kapka resort

Ne kvůli tomu, že vyhrála Stavbu roku, ale kvůli celému podnikatelskému záměru a míře odvahy investora, který se rozhodl postavit ve Lhotě u Vsetína areál, jaký není široko daleko.

Kapka resort

A to přesto, že jsme v době výstavby čelili ohromně těžké situaci spojené se skokovým nárůstem cen energií, nedostatkem materiálu a jeho zdražením. Klobouk dolů.

20. léta

➤ Fenomén Baťa

← Tomáš Baťa
s Arnoštem Sehnalem

V roce 1924 se začíná psát velký příběh zlínských stavařů. Až do té doby si Tomáš Baťa najímal dělníky externí, v tomto roce ale vzniklo specializované stavební oddělení, které dostalo velký úkol: ukočirovat prudký rozmach výstavby jednoho z největších světových obuvnických závodů po stránce projektové i realizační. To nakonec umožnila typizace budov a standardizace konstrukčních prvků. Železobetonové monolitické skelety budované pomocí standardního plechového bednění a samostavitelných jeřábů se používaly nejen pro výstavbu všech továrních objektů, ale i ubytoven mladých pracovníků, výstavbu škol nebo obchodních domů a hotelů.

Hlavní stavitelé firmy, mistři Sehnal a Kubánek, se společně se svými kolegy podepsali mimo jiné pod budování novodobého Zlína, celou řadu nových obchodních domů po republice, položení základů Baťovy nemocnice (1927) nebo první baťovské domky ve zlínských čtvrtích Podvesná a Padělky.

➤ Stavaři **Baťova úspěchu**

Tohle téma a sepětí s historií Zlína nejde opomenout. Ačkoliv dnes už se to v názvu firmy nijak nezrcadlí, PSG vzniklo před sto lety jako stavební oddělení Baťových závodů. Jeden z nejslavnějších českých podnikavců vybudoval mezinárodní impérium, celé město a jeho okolí. A o to všechno se postarali dělníci, stavaři, projektanti a architekti, na které navazujeme dodnes.

↑ Baťovi zedníci (30. léta)

➤ V roce 1932 byla vybudována 11kilometrová silnice z Otrokovic do Zlína.

Příběh zlínských budovatelů začíná v roce 1924, kdy Baťa ve svém rostoucím impériu zakládá stavební oddělení. To mělo od té chvíle na starost výstavbu všech druhů objektů, jež do života koncernu náležely – od továrních budov přes obytné domky až po železnici. Jak se rozrůstala továrna, zvětšovalo se i město, kam se každým rokem stěhovaly stovky nových obyvatel. Jen v roce 1924 bylo pro zaměstnance zkolaudováno dalších 25 rodinných domků.

Továrna, bydlení i prostory pro zábavu a odpočinek

Stavební plány nesou jména hlavních stavitelů firmy a zároveň i architektů v jedné osobě: mistrů Sehnala a Kubánka, kteří oddělení propůjčovali licenci ke stavební činnosti. Společnými znaky výstavby byla rychlost, kvalita a maximální úspora nákladů. Pro ty přespolní a méně majetné management buduje alespoň první veřejné lázně a první zlínský dlážděný chodník. Na Pasekách postavilo stavební oddělení také první základní školu a z nového letiště na Podvesné vzlétlo první letadlo.

Zásadním úkolem oddělení byla výstavba sítě podnikových prodejen, které se jen v roce 1924 otevřely na 36 místech republiky. V důsledku nárůstu aktivit stavebního oddělení byla pro jeho potřeby přímo ve Zlíně postavena i moderní kruhová elektrizovaná cihelna. To všechno z rukou asi osmi stovek dělníků, kteří stojí také za důležitým milníkem: To díky chytrým zlínským hlavám vznikl legendární baťovský konstrukční systém – železobetonový skelet s válcovými sloupy na rozpon 6,15 x 6,15 m, což je vlastně přepis amerických měr.

V polovině dvacátých let se zlínská radniční budova projektovala ještě ve stylu pozdní moderny, Baťa však už hledal projektanta, který by zhmotnil jeho vize racionální průmyslové architektury amerického stříhu, která se dá rychle postavit a v interiéru je dostatečně flexibilní. Právě tak vznikl legendární baťovský konstrukční systém. Díky němu bylo možné stavět cokoli: továrny, administrativu, školy, internáty, nemocnice, filmové ateliéry, ba i kostely a kaple. A tak se zrodila řada legendárních staveb, o kterých bude řeč na následujících stránkách.

V roce 1925, kdy už zahraniční vývoz zlínských bot tvořil polovinu československého exportu obuvi, buduje stavební oddělení po celé republice další stovky podnikových prodejen, pracuje na nových obchodních domech a domech služeb. Areál továrny se rozrůstá o dalších sedm provozů, nad nimi vyrůstá obytná čtvrť Letná a kopou se i základy Baťovy nemocnice.

Branami obuvnického závodu se tehdy denně valí už dvacet tisíc zaměstnanců. I proto vzniká v roce 1927 při stavebním oddělení vlastní projekční ateliér, kde se rodí koncepce stavebního rozvoje města i stavebních investic doma a v zahraničí. Mezi jeho spolupracovníky patří řada renomovaných architektů, jako František Lydie Gahura, Miroslav Lorenc, Vladimír Karfík nebo Jan Kotěra.

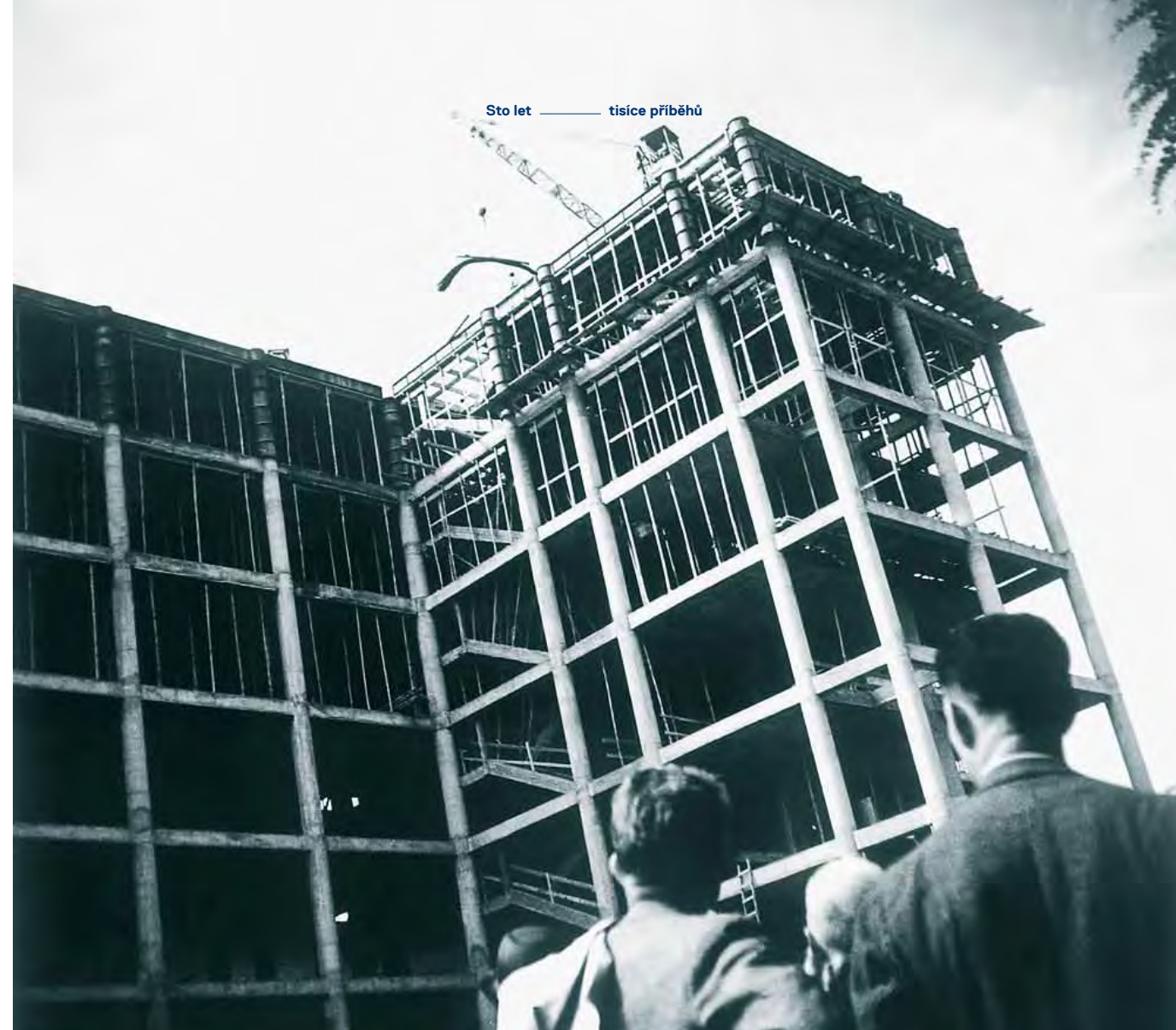
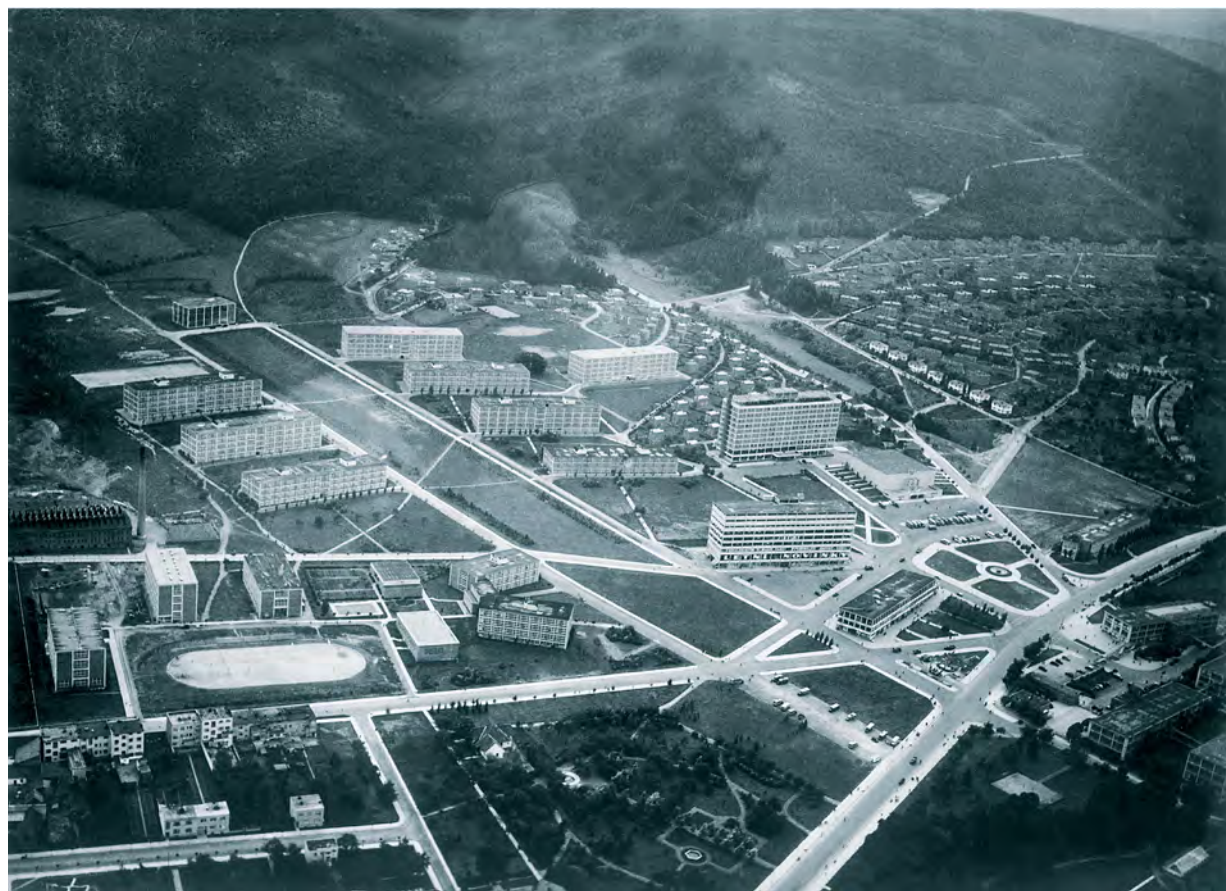
Rok na to dosáhlo Československo světového prvenství v exportu kožené obuvi. Zásahu na tom měl více než z poloviny právě Baťův Zlín. Boty odsud směřovaly téměř do všech zemí starého kontinentu i mimo něj, zejména do Ameriky a Egypta. A jedinečný stavební styl továrních provozů i obytných satelitů následuje hned za nimi. První zahraniční zastoupení firmy Baťa vzniká v Lynnu v USA již v roce 1921. V průběhu dvacátých let následuje zřízení šesti sesterských společností v Amsterdamu, Kodani nebo třeba Záhřebu. A menší obuvnické výroby otevírají například i v Sýrii, Bejrútu nebo v Bagdádu.

Zlínská stavební a.s.

Rychle – dobře – úsporně. Tak jako boty na běžícím pásu se rodily i jednotlivé stavby – každá jejich fáze byla do detailů rozplánována co do spotřeby materiálu, času i financí. Aktivita stavebního oddělení postupně dosáhly takových rozměrů, že bylo rozhodnuto o vzniku samostatné firmy. Ustavující valná hromada Zlínské stavební se konala 7. července roku 1930. Kromě provádění zděných a železobetonových staveb měla firma koncesi také na přibližně 20 dalších stavebních řemesel, mimo jiné na výrobu stavebních hmot, betonářství a zejména na výrobu cementového zboží, jako např. kanalizační roury, dlaždice či překladky. A práce jejich dělníků stojí i za legendárními baťovskými domky.

➤ Kam až může růst Zlín?

Zlatá éra Baťova impéria. Ze stavebního oddělení se v roce 1930 stává akciová společnost Zlínská stavební. Od roku 1931 se budují první prefabrikované domky v Československu: Baťovy dřevěné montované domky jsou vyvedené jako 3+1, přičemž jejich stavba včetně rozvodů vody, plynu a elektřiny **netrvala déle než šest dní.**

Navíc je bylo možné pořídit za 10 500 korun, což odpovídalo půlročnímu průměrnému platu. Mimo projektů pro bydlení rostou jedna za druhou i zlínské dominanty, které jsou k vidění dodnes: firemní Obchodní dům (též známý jako „Prior“), Velké kino nebo Společenský dům (od roku 1945 známý jako hotel Moskva, nyní hotel Zlín), další tovární budovy a internáty.

V letech 1936 až 1939 se rodí také asi nejznámější stavba: Baťův mrakodrap nebo také „Jednadvacítka“ – kdysi nejvyšší administrativní budova v Československu (a se svými 78 metry a 16 patry druhá nejvyšší budova Evropy) a ředitelství firmy Baťa. Vznikla podle projektu architekta Vladimíra Karfíka a dodnes zůstává perlou funkcionalistické architektury a ústředním bodem Zlína. Vedle zlínského budování vzkvétalo Baťovo impérium i ve světě. V roce 1931 se zrodila první zahraniční filiálka v tehdy německém Ottmuthu (dnes v Polsku) a zlínská stavební firma postavila továrny nejen v různých evropských zemích, ale i v USA, Jižní Americe, na Blízkém východě nebo v Africe. Do roku 1945 vybudovalo stavební oddělení téměř 100 zahraničních závodů firmy Baťa.

← Zlín – zahradní město –
dílo stavebního oddělení, 1935

↑ Správní budova firmy Baťa
č. 21, Zlín, 1938

➤ Manažer staveb

Jiří

Lidí, kteří v PSG zůstali celý svůj pracovní život, by se našlo víc. U Jiřího Drofy to je ale ještě trochu jiný příběh. Ve firmě totiž pracovali i jeho rodiče – maminka byla kresličkou a otec, Miroslav Drofa, byl architektem, který má na svědomí architektonické zpracování Morýsových domů, baťovských domků nebo třeba poválečnou výstavbu Zlína. Sám Jiří Drofa se vydal cestou stavaře, která ho dovedla mimo jiné i do Ameriky.

„Zlín pro mě byl vždycky kotva a přístav“

„Do PSG jsem na umístěnku nastoupil v roce 1964. Bylo to 40 let po jeho založení. Tenkrát jsem si ještě vůbec neuvědomoval výjimečnost stavebního podniku navazujícího na baťovskou tradici,“ začíná svůj příběh Jiří Drofa. Přitom zkušenosti a přístup Tomáše Bati znal už z dětství. Generace jeho rodičů totiž vyrůstala v prostředí poválečného Zlína a aktivně se účastnila jeho rozvoje.

„Co dělá člověk poprvé, dělá špatně,“ vzpomíná Jiří Drofa na Baťova slova, ve kterých se zrcadlil jeho přístup k investování a smysluplné stavební činnosti. Důležité pro něj bylo už tenkrát automatizovat osvědčené postupy a typizaci pochopit jako zásadní princip pro zvyšování produktivity, efektivnosti a výkonnosti, ale i pro snižování výrobních nákladů.

„V další generaci přišli lidé, kteří nastoupili do učení těsně po válce, byli vyučeni ještě v baťovském standardu a nastoupili tehdy do stavebního oddělení Národního podniku Baťa. Československé stavebnictví v té době, to byly v dřívějších letech stále ještě ‚lokální stavitelé‘ a zlínská stavařina byla spíše výjimkou,“ vzpomíná Jiří Drofa.

Drofa

Jeho první stavbou byla rekonstrukce koksovny Šverma v Mariánských Horách, na které pracoval pod vedením zkušených stavbyvedoucích, mistrů a parťáků, kterým šéfoval ředitel závodu Josef Vajgant. „Ten byl náročný, dokázal rozpoznat liknavost a vyvinout tlak na plnění úkolů. Zároveň ale uměl podpořit, a to i když se občas přes veškerou snahu něco nepovedlo,“ popisuje Drofa. Brzy si i díky tomu v podniku, který tenkrát čítal okolo šesti tisíc zaměstnanců, získal uznání nejen od dělníků, ale i od investorů.

Dva roky v USA

Jiří Drofa v PSG sbíral spoustu stavebních zkušeností a díky kontaktům starých Baťovců se mu v roce 1968 naskytla příležitost vycestovat do Ameriky. První tři měsíce strávil v baťovském Belcampu, kde měl podepsaná víza u lokálního stavitele, a následně získal práci v jedné z architektonických kanceláří. „Byl to krásný rok a půl. Následně jsem od nich dokonce dostal nabídku na dobu neurčitou,“ říká.

Vyzkoušel si zajímavé projekty, celou dobu pracoval v přátelském a spolupracujícím kolektivu s vedením, které ho navíc podporovalo v řešení pracovních, ale i životních situací. „Pro běžného Američana je Evropa Londýn, Paříž a Řím, zbytek kontinentu vnímá spíš jako takový doplněk. Takže když jsem přišel já a jako Čech jsem tam uplatnil některé zažité detaily od nás, tak jen uznale pokyvovali hlavou,“ líčí zážitky z pobytu za velkou louží.

Vzpomíná i na pragmatického šéfa, který ho hned, když začal kreslit něco navíc, zastavil. „Jiri, to nepostavíš. V Americe tak složitý nedomyšlený detail není běžný. Uvědom si, že náklady na platy tvoří minimálně polovinu nákladů na stavby. Jakmile navrhneš něco, s čím si montér neporadí, tak za to nezaplátíš,“ cituje svého tehdejšího nadřízeného a přitom vzpomíná, že Baťa věděl už o 50 let dříve, že nemá cenu se na stavbě zdržovat složitými atypy. Nejspíš i proto byly ve Zlíně tak dobré výsledky.

S PSG do Sýrie i Súdánu

Po dvou letech přišlo Drofovi vyzvání k návratu do Československa. „Bylo to těžké rozhodování. Ale někde jsem tenkrát slyšel, že život v emigraci je v podstatě život vedle sbaleného kufru. I proto nakonec touha po domově a také vědomí toho, že můžu s PSG vyjet na zahraniční stavby, nakonec převážily pomyslnou miskou vah a po dvou letech jsem se vrátil,“ popisuje Drofa návrat zpět do Zlína, kde se ale dlouho neohřál. V roce 1974 totiž vyjel s PSG do zahraničí, kde se nakonec zdržel až do roku 1981.

„Byl jsem u výstavby textilky v súdánském Wad Medani a syrském Ildibu. Práce odsýpala a zároveň jsme pořád měli jistotu silného zázemí firmy ve Zlíně, které operativně řešilo naše požadavky a potřeby,“ popisuje Jiří Drofa. Na stavbách měli možnost sledovat i další podniky a jejich přístup k práci, který ale PSG ve většině případů převyšovalo.

Všude dobře, v Česku nejlépe

„Ze Sýrie jsem se vrátil v říjnu 1981 a nastoupil jsem do předvýrobní přípravy jako hlavní inženýr projektu,“ vzpomíná. Tenkrát zajišťovali třeba přípravu zásadních investičních akcí státního plánu. Dostal se tak ke stavbě jaderné elektrárny Dukovany, teplárny, elektrárny, cementárny a podniků strojírenského a potravinářského průmyslu.

Po roce 1989 byly stavební podniky rozpuštěny a masivní výstavba se zredukovala. Své místo na výsluní si hledaly jednotlivé závody a střediska.

„V roce 1992 jsem se tak naposledy přesunul na stavbu do zahraničí. Byla to elektrárna Talkha v Egyptě. Když jsem se vrátil, tak jsem byl ještě u první etapy rozsáhlé přestavby ruzyňského letiště v Praze, obchodního centra Malenovice nebo rekonstrukce teplárny v Karviné,“ vypráví Drofa, který odešel do důchodu v roce 2002 s přesvědčením, že příležitosti, které ve svém životě dostal, rozhodně nepromarnil.

↑ Stavba elektrárny
Talkha v Egyptě
(90. léta)

40. léta

➤ Z válečného útlumu k montovaným stavbám

V období druhé světové války se rozvoj zlínské průmyslové oblasti stejně jako čehokoliv jiného zpomalil. Činnost stavebního oddělení se omezila pouze na bytovou výstavbu, ve které bylo poprvé u nás použito prefabrikace. V listopadu 1944 Zlín výrazně zasáhlo bombardování, kvůli kterému stavební oddělení zřídilo speciální útvar na likvidaci sutin. Po válce se dařilo nejen s obnovou, ale vznikly také dvě veledůležité realizace: 12podlažní Kolektivní dům a dva 8podlažní Morýsovy domy.

Projektantem Morýsových domů byl Miroslav Drofa (rozhovor s jeho synem najdete na předchozích stranách), spojil v nich tradiční baťovskou architekturu s poválečnou koncepcí výškových domů poskytujících kompletní občanskou vybavenost jako restaurace, jesle, klubovny nebo odpočinkové terasy. Dnes jsou domy národní kulturní památkou.

V bytové výstavbě se přešlo od rodinných domků na vícepodlažní činžovní domy, kam se také rozšířily monolitické konstrukce. Od roku 1946 se etabluje takzvaný nový zlínský standard – pětipodlažní tovární budovy, u kterých doznala zásadní změny i vnitřní dispozice. To nejzásadnější se ale děje ve společnosti. V roce 1945 byl podnik znárodněn a řízení přebírá národní správa ministerstva lehkého průmyslu. Po komunistickém puči v roce 1948 se majetková podstata akciové stavební společnosti Zlín se svými 3 500 zaměstnanci stává součástí národního podniku Svit.

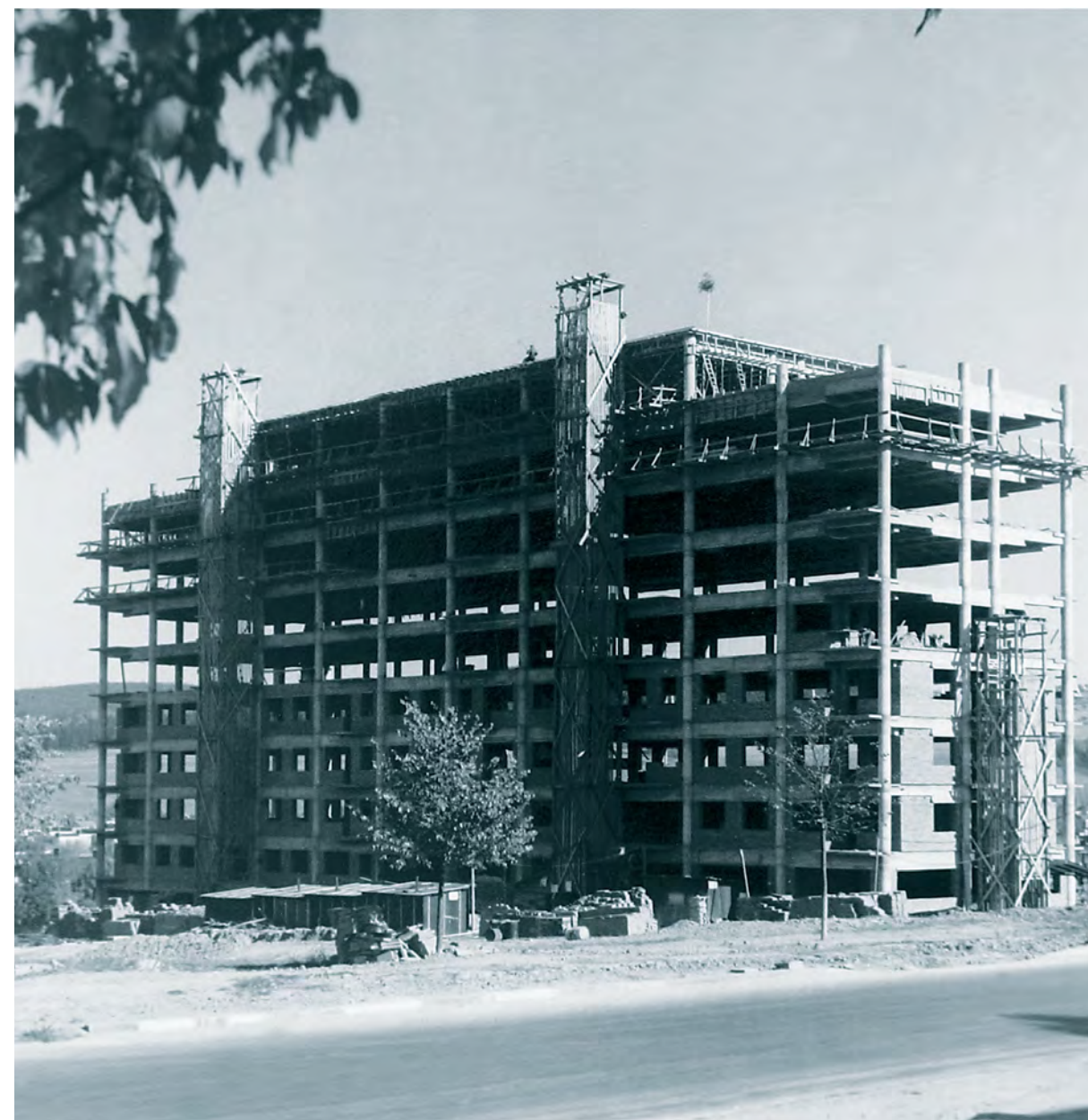

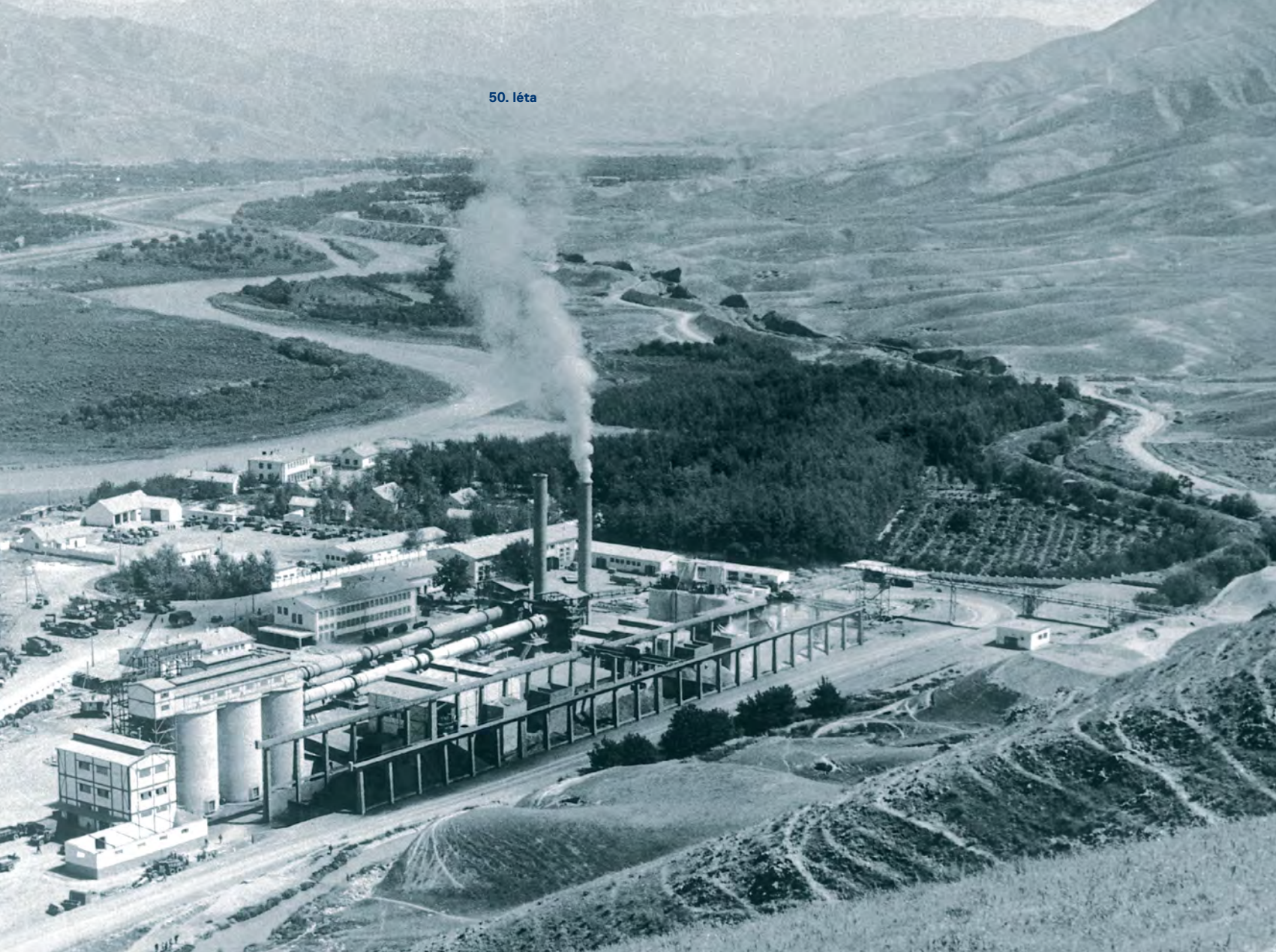
↑ Podpis stavařů. Podobné plakety je dodnes možné najít na různých stavbách ve Zlíně.

→ Na Letné byly počátkem 40. let postaveny první panelové domky.

➤ Jeden z tzv. Morýsových domů

V roce 1950 stavaři PSG vztyčují první železobetonový komín zlínské elektrárny v Československu, který je tehdy se svými 140 metry nejvyšší v republice. A na zemi pod ním se dějí věci: v roce 1952 se společnost stala samostatným národním podnikem s názvem Stavosvit. Významným výrobním programem byla bytová a občanská výstavba s pokrokovými prvky prefabrikace – v roce 1955 tvořila bytová výstavba více než polovinu veškeré činnosti s tím, že se postavilo zhruba tisíc bytových jednotek ročně.

Začínají se uplatňovat nové technologie, jako je strojní omítání, sádkování cihel, úsporné bednění nebo montované panelové domy. V tom posledním je důležitým rokem rok 1953 – tehdy došlo na montáž prvního panelového domu typu G-40 ve Zlíně a následně se rozběhly práce na montovaných panelových domech v Praze, Přerově, Prostějově i jinde.

Obří projekty reprezentovaly stavby koželužny v Mongolsku a cementárny v Afghánistánu. Sledovanými zakázkami byly stavba československého pavilonu na světové výstavě Expo v Bruselu v roce 1957, výstavba pavilonu C na brněnském výstavišti a ještě o něco víc možná budování domácího zlínského zimního stadionu, u něhož je jedním z nejocetovanějších prvků zastřešení objektu, které je tvořeno dvojicí nosných ocelových oblouků spjatých ve vrcholu.

V roce 1959 pak došlo ke sloučení Stavosvitu Gottwaldov a Průmstavu Brno a vzniku velké stavební organizace Průmyslové stavby Gottwaldov, což generuje řadu změn, a především zaměření na investičně průmyslovou výstavbu.

50. léta

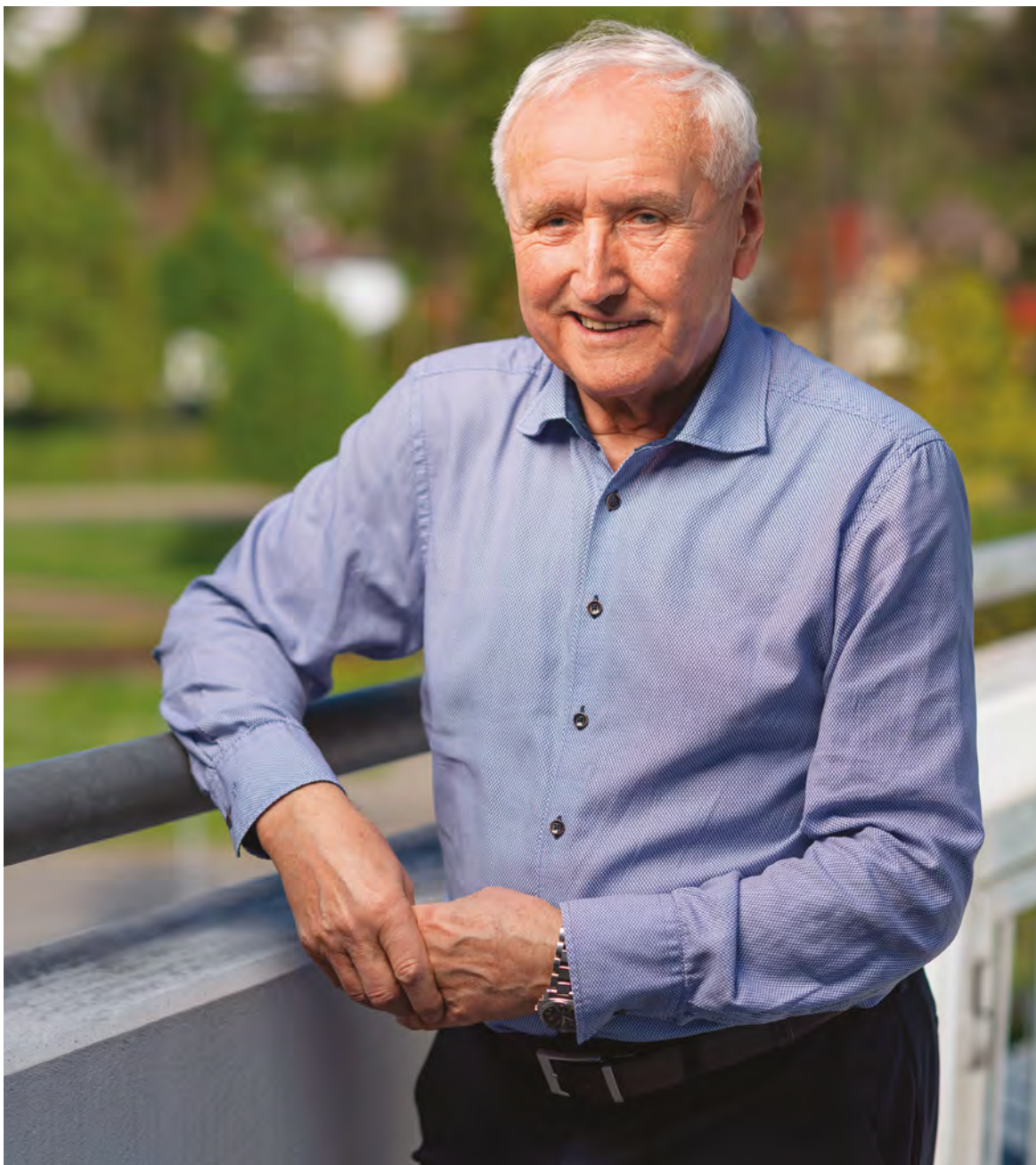
↘ Cesta k panelákům a zase zpátky

↑ Stavařina byla v 50. letech minulého století stále manuálně velmi náročná.

↑ Výstavba cementárny v Djebel-Us-Saraj v Afghánistánu (1955) – první výjezd stavbařů Stavosvitu

↗ Počátky panelové výstavby

↗ Projektový manažer staveb

Karel

Představte si, že jste uprostřed státu, který je ve válce. V oblasti, kde zrovna projektujete stavbu, spadne bomba a vás přesto ani na chvíli nenapadne vzít nohy na ramena a odjet zpátky do Československa. Přesně tak to měl Karel Topič. V PSG zažil několik výjezdů do zahraničí. Mnohdy v podmínkách, které by dnes byly pro většinu lidí nepřijatelné.

„Ze stavby se neodjíždí, ani když okolo vás padají bomby“

Do PSG se Karel Topič dostal na umístěnku po dokončení stavební průmyslovky ve Valašském Meziříčí. 3. září 1962 se tak začal psát jeho příběh v tehdy jedné z největších stavebních firem v Československu, kam nastupoval jako projektant zdravotnických s platem 940 korun, jak vzpomíná.

Na pozici projektového manažera se vypracoval díky své pili, spolehlivosti a šikovnosti postupně přes projektanta, obchodně-technického pracovníka a stavbyvedoucího. „Poté, co jsem strávil tři měsíce manuální práci na stavbách, což bylo tenkrát povinné pro každého, vyzkoušet si i tu práci rukama, jsem se dostal k projektování českých staveb a pak i těch zahraničních,“ vypráví s dokonalou přesností.

Topič

K prvním zahraničním projektům přičichl ještě z tepla domova. Ze začátku pomáhal zajišťovat materiály, které byly na stavbách za hranicemi zapotřebí. „Měl jsem na starosti Mongolsko, kde vznikala nemocnice o 240 lůžkách. Tam bylo potřeba posílat opravdu všechn materiál, protože měli akorát písek a štěrk,“ vzpomíná.

47 měsíců v Iráku

Pak ale přišly na řadu zakázky, na které bylo potřeba vyrazit fyzicky. Karel Topič se tak na několik měsíců dostal do Libye nebo Turkmenistánu. Největším a nejdelším zážitkem pro něj byl pobyt v Iráku, kam se vydal dokonce dvakrát za účelem stavby rafinérie a mazacího závodu v Bajdží. Poprvé to bylo v roce 1979 a strávil tam dva roky i spolu s rodinou.

„Manželka i s dětmi se mnou bydlela ve dvojdomek, kterému v podstatě nic nechybělo. Kuchyňský kout, dva pokoje a sociální zařízení. Dokonce jsme měli i klimatizaci. Jen tedy v zimě nám museli poslat z Česka etavíry, což jsou takoví předchůdci dnešních přímotopů, kterými jsme si vyhřívali domky, protože jsme tak trochu zapomněli, že i v této zemi mrzne,“ usmívá se nad tehdejším pochybením Karel Topič.

Na dokončení rafinérie pracovalo každý den kolem tisíce českých pracovníků, především technologů. PSG tak společně s vývozní společností tvořilo stavbu, která měla pro Irák obrovskou hodnotu.

Karel Topič měl jako zkušený projektant na starosti veškeré podzemní potrubí včetně technologických rozvodů, přivedení surové vody z řeky Tigris a odvedení vyčištěné odpadní vody z rafinérie zpět do řeky.

„Bylo potřeba to dělat opravdu pořádně, protože jsme byli neustále pod dohledem. Tamní kontrolori prováděli minimálně dvakrát tlakovou zkoušku a zkoušku izolací,“ líčí. A protože se osvědčil, přesunuli ho po dvou letech do Libye, kde se začínala stavět nová rafinérie. Dlouho se tam ale neohřál. Líbilo se mu tam, bylo ale potřeba, aby se v roce 1984 přesunul zpět do Iráku.

Jak vypadá bomba zblízka?

Tentokrát tam byl už bez rodiny. V Iráku totiž v září 1980 začala válka, proto se rodina vrátila do vlasti. Tehdy tam v roli stavbyvedoucího zažil dvoje bombardování. „Byla jedna hodina odpoledne, když se nad námi začala křížovat letadla. Na vlastní oči jsem viděl, jak to jedna raketa narvala do nádrže o průměru 40 metrů ve chvíli, kdy jsme se vraceli z obhlídky montáže potrubí mimo areál rafinérie,“ vzpomíná na útržky.

Nabízí se otázka, jestli právě to nebyl správný čas pro návrat zpátky do Československa. Při odpovědi se bývalý projektant směje a rezolutně kroutí hlavou. „PSG nám všem dalo možnost odjet, ale mě to ani nenapadlo. Byla to perspektivní práce. Já jsem se navíc cítil bezpečně. Třeba v noci spolehlivě žádné nálety nikdy nebyly,“ vysvětluje s úsměvem. Okolo areálu stáli vojáci a uvnitř byla vždycky možnost schovat se do zákopů.

Zpět do Zlína se tak vrátil až po dokončení stavby rafinérie. V PSG pak strávil i celý zbytek svého pracovního života. Dál pracoval na zajímavých projektech. Například s kolegou zajišťoval dodávky materiálů a zařízení na stavbu Mendelovy vědecké stanice pro Masarykovu univerzitu v Antarktidě. V rámci firmy si vyzkoušel několik pozic, které dělal ze všech možných koutů světa, a i dnes v důchodu se o dění ve firmě, které věnoval celý svůj život, aktivně zajímá.

60. léta

▾ Za hranice.

A s novou metodou zvedaných stropů

↑ Vojenský komplex Pol-I-Charki
v Afghánistánu, 1968

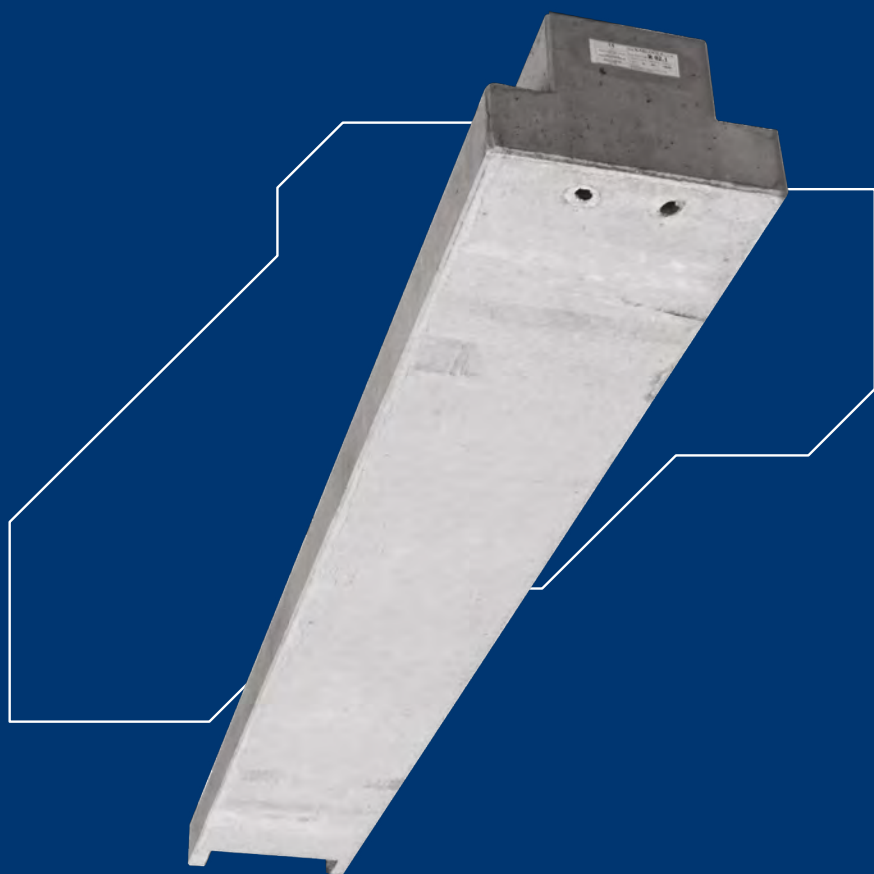
Jestli bylo pro PSG vždy něco typické, pak ochota a chut pouštět se do nových progresivních metod a jejich zlepšování. Od roku 1960 se využívá metoda zvedaných stropů, kterou Průmyslové stavby Gottwaldov přebraly a vývojově propracovaly k technické a organizační dokonalosti. Poprvé metodu využily při stavbě administrativní budovy ve Veselí nad Moravou a pak například na budově Centroprojektu, výzkumném ústavu textilním v Liberci nebo administrativní budově národního podniku Rudý říjen v Otrokovicích, která dnes slouží firmě Continental Barum.

Zároveň se rozmáhají montované průmyslové objekty, zejména halové, které firma staví podle přání zákazníků různými konstrukčními systémy se sedlovými nebo příhradovými vazníky, s obloukovými střechami nebo i shedové pro speciální účely. S čím se ale bojuje, jsou táhnoucí se stavby, což je důsledek personálních a zásobovacích problémů. Například v roce 1960 nebyl plán předaných staveb splněn ani z poloviny. Co se povedlo, to je v roce 1968 stavba cementárny v Afghánistánu (Pol-I-Charki), kde vznikl i vojenský a strojírenský komplex. A na začátku 60. let bylo také dokončeno zaměstnanci velmi oblíbené rekreační středisko Stavbař ve Velkých Karlovicích – Miloňově.

▾ Fotografie z doby po otevření
rekreačního střediska Stavbař
ve Velkých Karlovicích – Miloňově

Železobetonový prefabrikát. Dvojice slov, které běžný člověk často nevyslovuje. Přitom kusy betonu vyztužené betonářskou armaturou tvoří většinu velkých staveb a jejich oporu. Stejně tak tvoří léta oporu podnikání PSG. Ve firemních halách se s nimi nejdříve experimentovalo a hledalo se jejich nejefektivnější využití. Později se zdejší mistři stali experty na jejich výrobu v rámci celého Československa.

➤ **Prefabrikáty:**
páteř stavby i fungování PSG a.s.

O prefabrikátech se ve firmě mluvilo ve velkém už od konce 30. let. Válečná doba přinesla útlum stavební činnosti, a tak se stavaři zaměřili na tu projekční a výzkumnou. To druhé se týkalo mimo jiné toho, kde všude je možné za pomoci prefabrikátů stavět efektivněji. Zlatá éra prefabrikace přišla v 70. letech – v roce 1973 zahájila provoz v Otrokovicích-Kvítkovicích tzv. prefa (dodnes fungující pod názvem PSG a. s.), výrobní prefabrikátů, což byl důsledek velké poptávky zejména z Německa.

Kvalitu její práce dokládá kolem dvou set montovaných staveb postavených do konce 20. století po celém Německu. Tyto stavby ze železobetonových prefabrikátů otrokovické výroby vznikaly v úspěšné spolupráci s německou firmou Staudinger, přičemž na místě je montovali pracovníci PSG. Výstavba v Německu vylepšovala nejen finanční bilanci podniku, ale zahraniční zkušenost a kontakty na německém trhu se staly klíčovou devízou pro budoucí vývoj firmy. Výborná pověst, kterou si stavbaři ze Zlína v Německu vybudovali, přinášela oddělení těžké montáže takové množství zakázek, že se ani v nejistém období privatizace a po rozpadu socialistických trhů podnik nemusel obávat o svou další existenci. Otrokovické prefabrikáty se také ve velkém uplatňovaly na stavbách desítek až stovek nákupních center převážně v Česku, ale i v tisíce kilometrů vzdáleném Rusku.

Kvítkovická prefa se od počátku výroby v průběhu let postupně proměňovala, zvětšovala a zvyšovala se její výrobní kapacita. Původní třílodní hala byla rozšířena o další loď, z dřevěných forem se přešlo na ocelové, měkká výtuz byla doplněna o výtuz předpínací. Výrobní prefabrikátů zabírá dvě lodě, v dalších lodích se nachází výrobní výtuz, vlastní armovna a zámečnická dílna. Beton se odebírá z centrální výroby betonu. Součástí výrobních hal je truhlárna, laboratoř a zkušebna betonu.

Od začátku existence prefy je velkým tématem doprava železobetonových prvků, které jsou z principu nadrozměrné a těžké. Už od doby největší německé zakázky, výstavby centrály německých spolkových drah ve Frankfurtu nad Mohanem, se na převoz materiálu využívala železniční doprava; koleje jsou ostatně přivedeny až do otrokovického areálu. Po kolejích tak jely třeba i 120 tun těžké prvky pro sklad vyhořelého paliva v jaderné elektrárně Temelín. Jiné kusy, které se později na stavbě skládají za pomoci několika typů spojů, cestují běžně na nákladních autech. Pokud mají více než 13,5 metru (což mají často), je nutné transportovat tyto prefadílce pomocí speciálních nákladních automobilů a souprav, které řídí a obsluhují zkušený a zodpovědný řidiči.

prefa

↗ Rodí se prefa

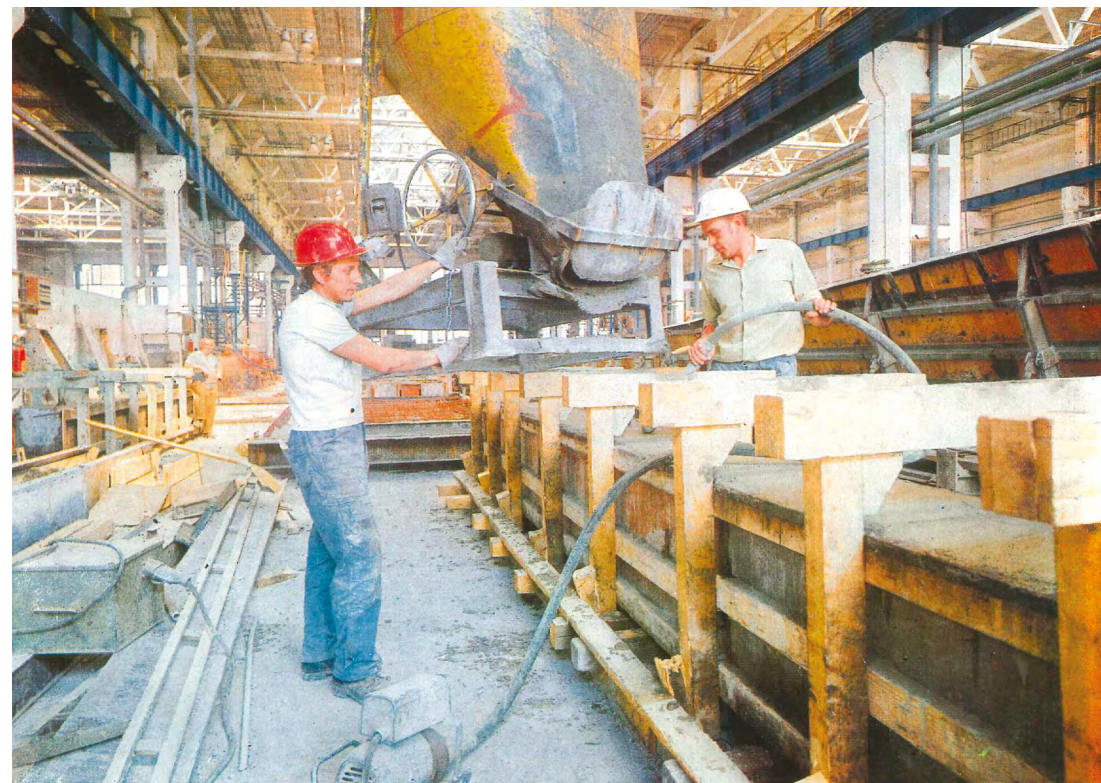
Období spojené s velkými projekty v zahraničí i budováním doma v Československu. Firma zaměstnávala na počátku 70. let okolo pěti tisíc pracovníků a dokončila mimo jiné více než 30 staveb velkých průmyslových celků v zahraničí – například nemocnici v mongolském Ulanbataru, keramický závod v Bolívii, rafinérii Homs II v Sýrii nebo rafinérii v irácké Basře. Mongolsko, Írán a Afghánistán byly vůbec zeměmi, kam se za projekty jezdilo v hojné míře.

„Doma“ v Otrokovicích si PSG postavilo nové odborné učiliště s internátem, školou a tělocvičnou, vše zkrátka vybavené vším potřebným pro teoretickou a praktickou výchovu 500 učňů. Vývojové oddělení zatím řešilo velký podnikový úkol aplikace technologie zvedaných stropů. Existovalo přitom ještě dokonalejší patentované řešení železobetonových stropů s přepratými hlavicemi, tzv. prefamonolity. Jejich aplikace by znamenala přibližně o 40 % nižší náklady než za pomoci technologie zvedaných stropů. Nesměly ale najít uplatnění, protože by úsporami bořily tabulky finančních plánů podniku.

Co má obrovský dopad i na současnost, to je oficiální zahájení provozu výroby železobetonových prefabrikovaných konstrukcí v Otrokovicích-Kvítkovicích v roce 1973. Jen do konce století výroba dodala více než 200 montovaných staveb do celého Německa.

↑ Takto vypadal domíchávač v 70. letech minulého století.

↑ Podniková výroba prefabrikátů v Otrokovicích-Kvítkovicích

↗ Z otrokovických prefabrikátů vyrostla například cihelna v německém Straubingu

➤ Předseda představenstva PSG a.s.

Richard

Vedoucí součástí PSG je od 70. let otrokovická prefa, na jejíchž železobetonových konstrukcích stojí spousta českých firem nebo logistických parků. A ještě větší škoda by byla nepoznat jejího dlouholetého šéfa, který sám o sobě říká, že zná všechna česká města podle toho, kde kdy stavěl jaký obchodní dům. Seznamte se, Richard Matějík, muž, kterého zná v Česku v oboru úplně každý a který do PSG nastoupil už v roce 1988.

„Aby to vydrželo i pád dopravního letadla“

Pojďme si ale hned zkraje říct, že nechybělo moc a hned na začátku jste s tím tady praštil...

Ano, začínal jsem tak, že jsem počítal statiku telekomunikačních budov a pošt. Díky tomu mě vzali sem na zahraniční závod s tím, že pojedu do západního Německa, pro které se tehdy hlavně pracovalo. Lákalo mě to moc. Dodávali jsme v té době přes německou firmu Staudinger, která musela všechno dozorovat, a já jsem uměl německy, tak mě vzali. Jenže až následně zjistili, že na tom s kádrovým profilem nejsem dobře, výjezd mi zakázali, a tak jsem našťavaně až do revoluce dělal obyčejného projektanta. To kdybych věděl, tak jsem sem nešel. Po revoluci se to ale našťestí změnilo a mohl jsem vyjet.

Matějík

Takhle jednoduché to bylo?

Samozřejmě, že ne. Musel jsem si udělat v Regensburgu zkoušky, abych mohl počítat statiku, protože Němci české diplomy neuznávali. Dva roky jsem jezdil sem a tam mezi Regensburgem a Kötzingem, aby mi dali povolení. Pořád jsem přitom byl zaměstnancem PSG, jen v Německu a na německých zakázkách. Zažil jsem tam třeba práci na tehdejší největší stavbě, centrále spolkových drah ve Frankfurtu nad Mohanem. Později po revoluci už jsme do Německa mohli jezdit napřímo, a to až někdy do roku 2000, kdy jsme se přeorientovali na projekty v Česku.

Na čem jste pracovali tady?

Hlavně na Kauflandech, hranickém Philipsu, všech Carrefourech a obchodních domech Tesco. Pamatuju si, že když se ve Veselí nad Moravou stavěl 100. Kaufland, říkal jsem si, že my jsme jich z toho počtu dělali asi 80. Ať přijedu do Ústí nad Labem nebo do Strakonice, všude to znám podle toho, kde jsme kdy budovali obchodák.

Následovala éra velké spolupráce s majitelem a tvůrcem logistických parků CTP Remonem Vosem.

Naše spojení bylo pro oba ohromně důležité. Známe se 20 let, jsme spolu od jeho začátků. Jestli má dnes pět milionů čtverečních hal, my jsme postavili z našich prefabrikátů čtyři a půl. Konstrukce jsme od začátku vymysleli a nepoužili jsme je nikde jinde, i když jsme pracovali i pro jiné developery. Právě u něj se ukázala obrovská výhoda prefabrikace. Remon má tři nebo čtyři typy budov, modelově jsou stejné, takže už máme nastavené formy a dokážeme produkt dodávat velmi rychle.

Proč jste vlastně tak dlouho po revoluci zůstávali v Německu?

Protože tady pro nás práce nebyla, skoro se tady nestavělo. Ale když to pak začalo, měli jsme v německých zkušenostech obrovskou výhodu, nebyl pro nás problém pracovat se zahraničními investory. Když už jsem později měl na starost obchod, vybíral jsem si, co mi dávalo největší smysl a co bylo nejzajímavější. Budovali jsme závody automobilek, haly Mondelezu a náročné věci jako třeba nedávno Amazon v Kojetíně, což je první stavba svého typu v Česku.

Vám to nepříjde jako velká zakázka, ale zajímavá je i vaše práce na pražské Sazka Areně. Jak to bylo s ní?

Generálním dodavatelem stavby byla Skanska, jenže oni tehdy měli preferenci ještě v plenkách, a tak se domluvili s námi, abychom dodali a smontovali hlediště a vstupy do něj. Na zkoušku prefabrikátů dorazili vojáci, kteří pak skákali „Kdo neskáče, není Čech“, aby se udělala dynamická zkouška, protože statická by tady byla málo. Systém hlediště pak řada dalších projektů okopírovala, já jsem ale některé jiné projekty na haly odmítl, protože jsem se neztotožnil s jejich technickým řešením. My totiž podle zákona ručíme za konstrukce po celou dobu jejich životnosti, což může být 50, 70 i 100 let, takže si musíme být stoprocentně jistí a s partnery si věřit.

Říkáte, že beton jako takový se tolik nemění. V čem se u vás vývoj projevuje?

Železobetonové prefabrikáty zůstávají stejné, mění se jen to, že se betony vyrábí pevnější a kvalitnější. Co nás čeká, to je zvýšení produktivity lidí, zlepšení logistiky montáže a vylepšování způsobu dopravy. Například my máme logistiku, montáž a dopravu vždycky svoji, nic si nenajímáme, to je naše velká výhoda. Automobilky totiž chtějí, abychom měli na stavbě vždy jen svoje zaměstnance, jinak nás tam vůbec nepustí.

A jak je to s dopravou? Protože když převážíte 30metrový kus železobetonu, není to jen tak.

Chce to velkou zkušenost. Ale například policejní doprovod se přiřazuje až u extrémních nadrozměrů, to jsme zažili nedávno, když jsme vezli díly na hokejový stadion do Vsetína. Jinak zkrátka podáte žádost o transport speciálních prvků a úřady vám podle nosnosti mostů nebo prostupnosti dají trasu tak, abychom neucpali křižovatky a silnice. Kalkulujeme s tím i v rozpočtech, trasa je vždy delší než ta nejrychlejší. Třeba Praha se nedá jezdit přes den, tam se může jenom v noci. Jinde omezení nejsou, nesmí se jen přetěžovat, proto máme speciální auta a dopravníky, které mají víc náprav. Je to ohromná logistika.

Býváte z převozů nervózní?

Někdy, například když se nějaká velká mrcha veze po republice úplně poprvé. Vždycky se může něco stát. Třeba když jsme vozili 120tunové prvky do Temelína na sklad vyhořelého paliva, dopravu jsme počítali několikrát. A i samotnou výrobu, protože se kalkulovalo s tím, že na střechu spadne dopravní letadlo, ale jaderného paliva se nesmí nic dotknout. Byla to tehdy reakce na útoky z 11. září.

Kdo to počítá?

Máme dva nebo tři statiky, se kterými dlouhodobě spolupracujeme. U nich jsme si jistí, že počítají s patřičným stupněm bezpečnosti, že konstrukce neořezávají. Někteří zadavatelé na to ostatně mají svůj standard. Ale u Temelína se nediskutovalo o ničem, tam se zkrátka nalilo, co šlo. I transport těch prvků pak hlídala policie.

V legislativních požadavcích se pořád přitvrzuje, toho už jste musel taky zažít hodně.

Ano, ale ne vždycky to má logiku. Před několika lety, když v zimě hodně nasněžilo, spadlo v Česku a v Německu několik hal, tak se zvyšovala norma. Ale jen u nových staveb, staré zpětně nikdo neřešil. V Německu přitom mají systém, kdy všechny výpočty soukromníků ještě přepočítává úřad. U nás se nic takového neděje, zkrátka jen máme dodržovat normu. Velké změny se ale děly v 80. letech, když se sesunula hala v Uherském Hradišti a zabilo to 18 lidí.

Připomeňte, o co šlo.

To byla stavba ze 30. let, tehdy se hodně vozily hlinitanové cementy z Maďarska. Měly obrovské náběhy, jeden den se betonovalo a druhý se na to mohlo dát cokoliv. Nikoho nenapadlo, co to za 50 let udělá. Stavby se začaly bortit, beton se po letech drobil jako písek. Kromě haly v Hradišti spadla i budova na náměstí v Brně a další, a tak stát vydal nařízení, že se veškeré stavby z 30. let musí zkontrolovat. Mě to zastihlo jako mladého statika, tyhle budovy jsem pak objížděl.

To všechno bylo. Co nás čeká dál?

Určitě další posuny ve výrobě vysokopevnostního betonu. V době, kdy jsem začínal, se pracovalo s pevností 45, dnes už namícháme klidně 80 nebo 90. Čeká nás taky téma recyklace betonu a toho, jak s recyklátem pracovat. A určitě se budou postupně bořit staré haly a nahrazovat je nové. Jednak ubývá prostoru, proto namísto starých jednopodlažních vyrostou nové vícepodlažní. A pak jde i o to, že vnitřky jsou zastaralé a pojišťovny už za ně nechťejí ručit, proto bude nutná obnova. Už teď to ve velkém řeší automobilky, protože auta na elektrický pohon jsou těžší a ony je mají všechna zavěšená na střeše, kde jezdí po pásech, což je neúnosné.

Když o tom tak povídáte, nikdo by neřekl, že máte před důchodem. Co vás na tom všem pořád tolik baví?

Hrozně moc věcí. Jak jsou konstrukce pořád náročnější, jak se dají vymýšlet krásné kombinace monolitických konstrukcí a prefabrikátů, monolity na náročných stavbách a jak se dají dělat věci, které ještě nikdy nikdo nezkusil. Mně nevadí, že jsem zpocený z toho, co s tím. Mě to strašně baví vymýšlet. A porážet konkurenci na hlavu naší organizací a logistikou.

80. léta ↗ **Výstavba (doslova) po celém světě**

Všechna tato slova dokazují seznamy realizací: obuvnický závod v mongolském Ulánbátaru (1981), textilní závod ve Wad Medani v Súdánu (1982), přádelna v syrském Ilibu (1983) a další, ale především rafinérie v Bajdží. Na zahraniční stavby podniku vyjíždí ročně více než 500 specialistů a třeba do Libye vyjelo 250 zlínských stavařů na největší poválečnou zahraniční akci – stavbu komplexu vojenských staveb APRO. V Československu PSG předávalo každým rokem přibližně kolem 20 velkých staveb nejrůznějších průmyslových podniků – od cementáren až po Dům rekreace ROH Praha, který byl realizován metodou zvedaných stropů a je dnes známý jako Orea Hotel Pyramida (a je také památkově chráněným objektem). Všechno by asi takto běželo dál nebýt společenského zlomu v roce 1989, který zamíchal kartami v ekonomice i průmyslu a stavařině.

↗ Hotel Pyramida, Dům rekreace
 ROH, Praha Dlábačov

Děni v 80. letech dobře ilustruje dobový výstřižek z novin z roku 1986, kde se píše, že firma se zaměřuje na „dodávky stavebních projektů, technickou pomoc formou autorského a stavebního dozoru, případně formou kompletního inženýringu, dodávky vybraných stavebních konstrukcí a materiálů při technickém řízení stavby včetně šéfmontáže námi dodaných materiálů a kompletní zajištění výstavby formou na klíč. Zahraniční zákazník požaduje úplné a komplexní provedení stavební části investičního díla od dodavatele stavební části. Tato forma však klade mimořádně vysoké nároky na operativnost, koordinaci a řízení stavby ve složitých podmínkách v zahraničí.“

↖ Ocelová konstrukce přádelny
 a tkalcovny Wad Medani, Súdán

Baťa

1924

Stavební oddělení
firmy Baťa

Rychle se rozvíjející baťovské závody potřebují prostory a ty staví speciálně vytvořená část firmy.

Baťa

1930

Zlínská stavební
a.s.

Stavebních zakázek přibývá a firma expanduje do zahraničí, takže se zvětšuje a konsoliduje také její stavební část.

PSG

1952

Stavosvit,
národní podnik

Politické dění po komunistickém převratu se propisuje i do činnosti stavebníků.

Průmyslové stavby
Gottwaldov, národní podnik

Důsledek celostátních organizačních změn struktury řízení podniků, Průmyslové stavby Gottwaldov vznikly fúzí Stavosvitu a Průmstavu Brno.

PSG

1992/93

Společenství PSG

Do něj se části společností transformovaly po privatizaci.

PSG

2005

PSG International a.s.

Ucelení akcionářské struktury, značka PSG v této době stojí především na velkých zakázkách PSG International a.s. V tomto období se také podařilo získat většinu akcií PSG a.s. a zařadit tuto firmu zpět do skupiny.

PSG

2016

PSG Construction a.s.

Po období rekordních obrátů a nevydařených velkých ruských energetických zakázce následovala nutná restrukturalizace. Zahraničně orientovanou PSG International nahradila společnost PSG Construction, která se vrátila „zpět domů“ a začala se zaměřovat na zakázky v tuzemsku.

PSG

2018

Nové výrobní závody

PSG Construction zakládá výrobní závody v Praze, Brně a Ostravě.

↘ Dvě stěžejní společnosti, které dnes tvoří základ stavební skupiny PSG

➤ PSG včera a dnes

Sto let je pro běžného smrtelníka těžko představitelná doba. Za tu dobu se měnily režimy i hranice státu jako takového. Změny se nevyhnuly ani PSG, které za dobu své existence několikrát obměnilo svůj název. Základ v podobě šikovných lidí a dobře odvedené práce je ale celou dobu stejný.

PSG Construction a.s.

Generální dodávka staveb

PSG a.s.

Železobetonové prefabrikované
konstrukce a další služby

↳ Éra přerodu

Státní podnik se po revoluci nevyhnul kuponové privatizaci. Znamenalo to, že části PSG se na sklonku roku 1990 transformovaly do několika různě kapitálově propojených akciových společností, které se posléze sdružily do Společenství PSG – už ale bez bývalého závodu PSG Ostrava. V kontextu doby, po rozpadu RVHP a všech národohospodářských změnách čelilo PSG problémům, které sužovaly kdekoho: útlumu stavební činnosti a s tím spojenému krachu některých subjektů ze Společenství. Došlo tak i na zastavení některých staveb.

→ Správní budova německých spolkových drah ve Frankfurtu nad Mohanem, 1993

↳ Terminál letiště Praha-Ruzyně, 1996

↓ Nemocnice v Brně-Bohunicích, 1990.

Co si PSG drželo velmi dobře, to byla díky referencím z dob minulých zahraniční výstavba – mezi všemi ční zakázka na stavbu správní budovy pro spolkové dráhy Německa ve Frankfurtu nad Mohanem dokončená v roce 1993. V letech 1991–1995 pak firma dodávala montované skelety obchodních center a průmyslových skladů do celého Německa. Hodně pozornosti si zlíštili stavaři vysloužili i díky vybudování československého pavilonu pro světovou výstavu EXPO 1992 v Seville, dvěma etapám elektrárny Thalka v Egyptě a doma v Česku díky výstavbě terminálu ruzyňského letiště (1996) nebo hlavní budovy nemocnice v Brně-Bohunicích.

Ve druhé polovině 90. let ale společnost prožila kritické časy. Kuponová privatizace nebyla ideálním řešením transformace, k tomu se přidala velká úvěrová zátěž a ostrá konkurence a zdálo se, že to firma nemusí přežít.

➤ Ředitelka ISM

Naděžda

Ono se řekne, je to jenom práce. Ale když v jedné firmě strávíte víc než 40 let života, je to daleko víc. Naděžda Haltmarová přišla do tehdejšího výpočetního střediska Průmyslových staveb hned po vysoké škole v roce 1983. Věnovala se programování, statice, dodávkám do zahraničí a dnes ve firmě vede integrovaný systém managementu. Zažila novátorské projekty a pracovala také několik měsíců v Indii.

**„Neustálým zlepšováním
přispívat k rozvoji
a dobrému jménu“**

Nejde se nezeptat. Žena a výpočetní středisko? V 80. letech? „Moje první volba po maturitě byla architektura, jenže to z politických důvodů nebylo možné. Přihlásila jsem se tedy na stavební fakultu VUT v Brně a obor Statika – programování byl logickým pokračováním po matematicko-fyzikálním zaměření na gymnáziu,“ vysvětluje Naděžda Haltmarová. Když školu dokončila, bylo jasné, že v domovském Hulíně práci nenajde, a tak vzala nabídku ve Zlíně.

Haltmarová

Jeden velký sálový počítač, operátorky v sibiřkách, protože všude je zima kvůli chlazení. Psal se rok 1983 a tady se počítaly hlavně mzdy, rozhodně ne statika. K té se Naděžda Haltmarová dostala o rok později, když se uvolnilo místo na projekci. „Dodnes si pamatuji svůj první větší projekt. Šlo o hotel Zálesí v Luhačovicích, kde se uplatňovala tehdy moderní metoda zvedaných stropů. Já jsem u toho počítala výztuž a profily jednotlivých sloupů a desek,“ vzpomíná žena, které se pracovní pozice proměňovala po celou dobu působení v PSG. Po revoluci dýchlá na všechny atmosféra svobody a nových možností, která se u ní zhmotnila do přechodu na zahraniční závod a práci na zahraničních zakázkách. „Ale ne že bych na všechny jezdila, tam se přece jen projevilo, že vycestovat, hlavně do arabských zemí, bylo vždy jednodušší pro muže než pro ženu,“ povzdechne si trochu.

Do Íránu zprostředkovaně, do Indie opravdu

Velká zakázka se týkala třeba hliníkárný Jajarm v Íránu, pro kterou firma dodávala ocelové konstrukce. „Zakázka pro Chepos Brno byla tak rozsáhlá, že se na ní podílely tři závody na Moravě. My tam týden co týden jezdili kontrolovat, jestli je všechno v pořádku, a spolu s námi i zástupce japonské inspekční agentury, který uvolňoval dodávky k přepravě,“ líčí Naděžda Haltmarová, již se po čase naskytl i příležitost vlastního výjezdu.

Zahraniční investor plánoval stavět od roku 2008 v Indii několik obchodů Metro (u nás Makro). PSG tam proto vytvořilo hned dvě kanceláře, jednu na severu v Paňdžábu, kde se mělo stavět, a druhou administrativní v Bengalúru. Sama Naděžda Haltmarová tam měla odjet na dva roky – starat se o koordinaci výkresové dokumentace i o samotnou kancelář a její provoz. Po třech měsících pobytu v Indii ale přišla krize a z celého velkolepého projektu sešlo.

„Vzpomínám na to ale dodneška, člověku došlo, jak moc je svět mimo Evropu jiný. Teoreticky se tam stavěly stejné projekty jako u nás, ale podmínky, ve kterých se to dělo, byly nesrovnatelné. Lešení bylo postavené nezřídka z bambusu, každou chvilku mohl někdo spadnout a materiál, na který by Češi sháněli dopravník, nosily ženy v plastových nádobách na hlavách,“ má před očima stavařka, již se lítost nad životem místních prolínala s tím, jak krásnou přírodu kolem sebe mají.

Už v té době se přitom věnovala něčemu, co má v PSG na starost dodnes. Firma začala po roce 1997 postupně zavádět jednotlivé systémy řízení, které se později sloučily v integrovaný systém managementu. Jeho součástí jsou systémy managementu kvality, bezpečnosti práce, životního prostředí a další systémy podle norem ISO. Firma je dnes držitelem celkem pěti certifikátů systémů managementu, což svědčí o kvalitě její práce a samozřejmě přináší i konkurenční výhodu. Bezpečnost na stavbách, to, s jakými se pracuje materiály a pomůckami a podle jakých postupů, ochrana životního prostředí, bezpečnost a nakládání s informacemi nebo společenská odpovědnost. To všechno se už částečně v praxi realizovalo, bylo však třeba stanovit postupy a zajistit jejich dodržování.

„Pořád je ale rozhodující chování každého konkrétního člověka a jeho pečlivost. Když se něco na stavbě stane, v 90 procentech za to může osobní pochybení nebo nepozornost,“ říká žena, která celý integrovaný systém managementu řídí. Znamená to sladit zaměstnance na stavbě, interní auditory a bezpečnostní techniky, externí firmy zabývající se bezpečností a také ekologickým dopadem působení stavařů. Ne ale z pozice kontrolora: „Snažíme se zkrátka být co nejvíc nápomocní tomu, aby neustálé zlepšování ve všech oblastech naší činnosti nebylo jen teoretickým požadavkem ISO norem.“

„Snažíme se zkrátka být co nejvíc nápomocní tomu, aby neustálé zlepšování ve všech oblastech naší činnosti nebylo jen teoretickým požadavkem ISO norem.“

Činnost divize Power a velké energetické zakázky firmu vystřelily vzhůru, ale také jí málem srazily vaz, jak vzpomíná ve svém příběhu i dlouholetý ředitel firmy Juraj Surovič. V prvním desetiletí nového milénia ale vznikly i dva velké české monumenty – PSG stojí za železobetonovou prefabrikovanou konstrukcí hlediště tehdejší Sazka areny (dnes O2 areny) a jedním z nejsledovanějších projektů Zlína, Kongresovým centrem stavěným podle návrhu Evy Jiřičné.

↳ Kongresové centrum Zlín

➤ Nové tisíciletí

Problémy firmy pomohly vyřešit postupy, které se už tolik osvědčily i jinde: zásadní obrat k lepšímu přišel už v roce 2000, kdy se díky snížení nákladů, redukci počtu zaměstnanců, zavádění nových postupů a efektivnímu prodeji nemovitého majetku povedlo PSG nadechnout. Na začátku nového tisíciletí se PSG prefa zapojila také do tehdejší největší tuzemské investice na zelené louce – výstavby továrny Philips v Hranicích. Do roku 2004 společnost vstoupila očištěna od starých závazků s perspektivou rozvoje a k tomu se povedlo uskutečnit řadu zajímavých zahraničních zakázek: farmaceutický závod v Bangladéši, kompresorovou stanici v Turkmenistánu nebo českou vědeckou polární stanici na ostrově Jamese Rosse v Antarktidě (2006).

Velkým tématem byla výstavba desítek obchodních center v tuzemsku i zahraničí a ještě větší úspěch slavila nová divize Power, která se orientovala na velké energetické stavby: pamětníci dodnes vzpomínají třeba na stavbu paroplynové elektrárny v Krasavinu o výkonu 65 MW. Na místě vzdáleném asi 1000 kilometrů severovýchodně od Moskvy mrazy atakovaly -50 stupňů Celsia a v létě naopak panovala vedra 30 stupňů Celsia. Do tohoto období spadá i generální dodávka stavby skladu vyhořelého paliva pro jadernou elektrárnu Temelín, což otestovalo nejen stavařské schopnosti firmy. Takový projekt totiž vyžaduje řadu osvědčení, certifikace i psychotesty zapojených lidí.

Nové tisíciletí

↑ Hypermarket Globus,
Karlovy Vary

↶ Prefa konstrukce hlediště
Sazka areny (dnes O2 areny)

κ Polární stanice J. G. Mendela Masarykovy univerzity

Stanice na ostrově Jamese Rosse má 9 technických kontejnerů a 1 hlavní budovu dlouhou 26 metrů a širokou 11 metrů, pro 15 až 20 lidí. Tři čtvrtiny spotřebované energie vyrábí slunce a vítr, zbytek obstarává dieselařegát. Sluneční kolektory, které obepínají budovu v délce 10 metrů, dokážou společně se speciálním systémem vzduchotechniky stanici vytopit zhruba na 19 stupňů Celsia. Stejně je ohřívána i voda do kuchyně a koupelny. Uvnitř je všechno pro spánek, hygienu, přípravu jídla a dvě laboratoře pro vědeckou činnost.

↳ Pavel Prošek
Duchovní otec české
polární stanice

„Pro stavbu polární stanice byli zapotřebí pracovití, manuálně i improvizace schopní lidé, kteří budou podávat i v extrémních podmínkách Antarktidy perfektní výkon. Všichni členové montážního týmu jmenovaného PSG International vzali stavbu za svou a považovali ji za otázku osobní prestiže.“

Když se buduje stavba, bývá to důkaz odvážné myšlenky nebo podnikatelského záměru. Nebo ohromné lidské touhy po poznání. To třetí ze zbytku platí pro projekt vědecké polární stanice J. G. Mendela v Antarktidě, kterou PSG stavělo pro Masarykovu univerzitu na začátku nového tisíciletí. Byl to vůbec první takový projekt v Česku. Učili se na něm vědci i stavaři a stanice slouží dodnes.

Takové zadání v Česku do té doby žádná stavební firma nedostala a asi jen tak nedostane: PSG vyhrálo výběrové řízení, na základě kterého bylo úkolem firmy dopracovat projekt stanice z hlediska praktických řešení a pak ho hlavně v neobyčejně tvrdých podmínkách uskutečnit. Na výběžku směrem k Argentíně měly vzniknout objekty sloužící vědecké práci, které zároveň budou zahrnovat i ubytování pro vědce. To vše s minimálním ekologickým dopadem na svoje okolí a s minimální pravděpodobností jakékoliv havárie. Protože na tu není možné v místě, kde je široko daleko pustina, reagovat.

Stavba samotná začala po složitém administrativním schvalování na podzim 2004, kdy odstartoval složitý proces dopravy materiálů do Jižní Ameriky a později přímo do Antarktidy. Pro stavbu v extrémním prostředí bylo nutné najít mistry svých oborů, ale hlavně lidi, kteří dokážou obstát i v nečekaných situacích, psychicky odolné a schopné improvizovat.

Do práce helikoptérou

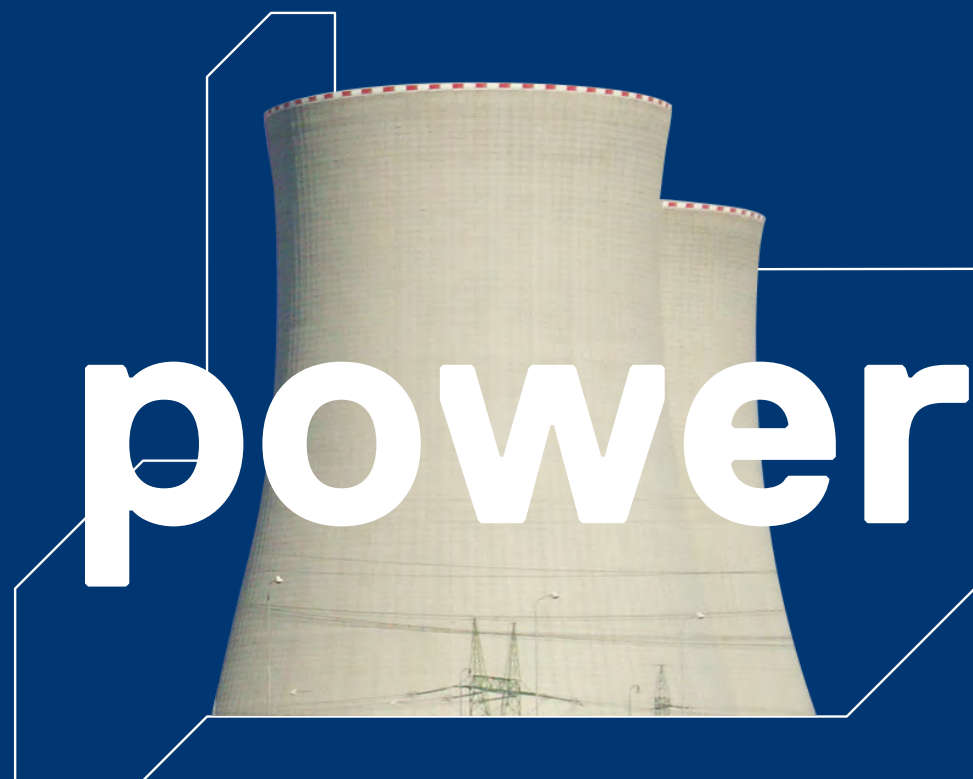
„Po různých peripetiích nás helikoptérou vysadili na ostrově Jamese Rosse, kde jsme měli začít stavět. Jako první přišlo na řadu naše ubytování – stany. Ty jsme sice částečně zakopali do země,

ale i tak jsme si nebyli jistí, jestli odolají povětrnostním podmínkám. Zkouška přišla brzy v podobě tří denní vichřice, kdy jsem jednou rukou držel stan a druhou sbalené věci. Ty jsem měl v pohotovosti pro případ, že by vichřice zesílila a my se museli schovat do ledovcové jeskyně, kterou jsme měli vyhlédnutou jako náhradní ubytování,“ vzpomíná na jen těžko představitelnou situaci Vlastimil Hanačík, montážní dělník, který na místě pracoval v letech 2005 a 2006 a jehož celý příběh najdete v publikaci „PSG 100 – Deset příběhů, jedno poslání“.

Stavaři byli na místě jako první, takže čelili rozmarům počasí nebo různým formám provizoria. Hanačík má v paměti čekání na materiál, havárii lodě, která ho měla přivést, i nedostatek jídla, jímž s kolegy kvůli výpadku dodávek jednu dobu trpěli. A v živé paměti má i nutnost řešit nenadálé problémy a nečekané situace, které vyvstávaly každou chvíli. Třeba už v okamžiku přepravy stavebních kontejnerů z pontonu na pláž. Speciálně připravené kolové podvozky se pro tento úkol ukázaly být nevhodné, protože se zarývaly do písku. Jak později popsal Pavel Prošek, duchovní otec projektu z Masarykovy univerzity, pracovníci PSG ale mimořádně rychle vyrobili široké ocelové pásy, na nichž se pak kontejnery smykem přetahovaly pomocí pásového traktoru.

Hlavní práce na jednotlivých částech stanice se děly nadvakrát ve dvou letech. „První rok jsme postavili jednu část a druhý rok jsme se – už zkušenější a připravenější – vrátili dodělat zbytek,“ líčí Hanačík. Po dvou letech prací protékla potrubím první teplá voda a 25. února 2006 stavebníci a výzkumníci šampaňským a jedním doutníkem pro všechny stanici nesoucí jméno J. G. Mendela v předpremiéře otevřeli. Oficiální zahájení provozu se konalo v roce 2007.

Kdyby přišla řeč na to, které projekty byly v historii PSG ty nejnáročnější, dost pravděpodobně by padla volba na ty energetické – elektrárny, paroplynové stanice nebo třeba výzkumný reaktor. To všechno PSG postavilo. Často v nehostinných podmínkách hluboko pod bodem mrazu, v dalekém Rusku i jinde. Pokaždé ale s ohromným zápallem a odhodláním doladit všechno do posledního detailu, protože jinak to u takových staveb už jen kvůli bezpečnosti ani nejde.

↓ Energetické stavby PSG v průběhu let

Elektrárna Kattineh-Homs
(2×30 MW), Sýrie, 1968–1969

Elektrárna Herat,
Afgánistán, dokončeno 1975

Elektrárna Khulna (110 MW),
Bangladéš, 1976–1984

Elektrárna Chittagong
(60 MW), Bangladéš,
dokončeno 1982

↗ **Divize Power:**
Projekty, na které si netroufne každý

Rok 2009, Rusko. Elektrárna Krasavino o výkonu 65 MW je před spuštěním a zároveň běží stavba elektrárny Kurgan s výkonem 220 MW. Oba projekty financované Českou exportní bankou odstartovaly masivní rozvoj divize Power, části PSG, která kolem roku 2010 disponovala ohromným energetickým know-how a stála za výstavbou řady energetických staveb v Česku, a hlavně v zahraničí. Aby se firma mohla ucházet o takovou zakázku, musela mít zkušenost, disponovat řadou certifikací a také referencemi. A to nejen společnost jako celek, ale i její jednotliví zaměstnanci.

Dobře to ilustruje zakázka, kterou zná každý Čech. Ještě v roce 2009 se PSG stalo generálním dodavatelem stavby skladu vyhořelého paliva v areálu jaderné elektrárny Temelín. Jako jedna z mála tuzemských firem totiž vlastnila všechna potřebná osvědčení a certifikace nutné pro jadernou energetiku. Bezpečnostní parametry temelínské jednopodlažní železobetonové prefabrikované konstrukce jsou mimořádné – zohlednit bylo nutné nejen možné otřesy půdy a seismologická rizika, ale počítalo se i se scénářem pádu letadla. Mimořádné musely být i schopnosti pracovníků PSG, jak vyplývá ze vzpomínek stavbyvedoucího Petra Valenty v knize „PSG 100 – Deset příběhů, jedno poslání“.

Vzpomínky na Temelín

„Byla to určitě jedna z nejzajímavějších staveb, na které jsem pracoval. Strávil jsem tam tři roky, od začátku stavby přes její dokončení až po zkušební provoz. Pravidla bezpečnosti práce tady byla pochopitelně na úplně jiné úrovni než kdekoli jinde. Musel jsem projít mimo jiné psychotesty, které obsahovaly asi šest set otázek,“ líčí Valenta, který bezpečnostní prověrku dostal a po čase měl za úkol zaškolení ohledně bezpečnostních pravidel i zaměstnance jiných firem.

Na skladu vyhořelého jaderného paliva pracovalo běžně sedm až jedenáct techniků, ale ve špičce to bylo až 350 lidí. Jedinečné know-how PSG spočívalo například ve využití prefabrikovaných vazníků, které cestovaly do areálu jaderné elektrárny z kvítkovické prefy. „Úspora času díky využití našich prefabrikátů a spolupráci s techniký z naší prefy činila dva až tři měsíce,“ odhadl tehdy projektový manažer Zdeněk Adamec.

Náročné energetické zakázky potvrdily správnou strategii firmy, ale i její schopnosti. Do portfolia PSG postupně přibyla například stavba výzkumného reaktoru pro Ústav jaderného výzkumu v Řeži u Prahy, paroplynová elektrárna pro skupinu ČEZ v Počeradech nebo slovenská paroplynová elektrárna v Malženicích nedaleko Trnavy. Ta měla výkon 400 MW, PSG tam dodávalo také 620 tun ocelových konstrukcí a celkem jich tu dělníci smontovali více než dvojnásobek. O dva roky později PSG získalo další podobnou zakázku a podílelo se na stavbě nové paroplynové elektrárny pro skupinu ČEZ v Počeradech.

V tomtéž roce 2011 se PSG stalo generálním dodavatelem projektu ruské paroplynové elektrárny Poljarnaja s 268 MW výkonu. Stavba na Sibiři vyžadovala podobně jako jiné přizpůsobení se extrémním klimatickým podmínkám, teplota na místě klesala až na minus 57 stupňů Celsia. Jak už se píše v jiné části této knihy, byl to ovšem projekt, který se nikdy nedostavěl a dostal firmu na hranu existence. Problémy se nakonec povedlo vyřešit, jednou z obětí byl ale konec divize Power v její někdejší velikosti a rozsahu prací.

Rozšíření elektrárny El Dewar,
Egypt, 1987

Elektrárna Thalka
(2×200 MW), Egypt,
1988–1992, 1993–1996

Teplárna Červený Mlýn, Brno,
1997–1998

Rekonstrukce Teplárny
Karviná, 1998

Kompresorová stanice
Saraks,
Turkmenistán,
1999–2001

Paroplynová elektrárna
Krasavino (62 MW),
Ruská federace, 2007–2009

Paroplynová elektrárna
Kurgan (220 MW),
Ruská federace, 2008–2010

Stavba výzkumného
reaktoru pro Ústav jaderného
výzkumu, Řež u Prahy, 2008

Stavba skladu vyhořelého
paliva v areálu jaderné
elektrárny Temelín,
2009–2010

Paroplynová elektrárna
Malženice (400 MW),
Slovensko, 2009–2010
(ocelové konstrukce)

Paroplynová elektrárna
Počerady, 2011–2012
(ocelové konstrukce)

Paroplynová elektrárna
Poljarnaja (268 MW
s možností zvýšení výkonu
do 500 MW), zahájení v roce
2011, stavba nebyla vinou
investora dokončena

Komplexní obnova elektrárny
Pruněv II, 2012–2014
(dodávka odborných
stavebních prací)

Ekologizace a obnova
Teplárny v Plané nad Lužnicí,
2013–2015

Power

κ Mezísklad vyhořelého jaderného paliva Temelín

Sto let ————— tisíce příběhů

κ Paroplynová elektrárna Krasavino

Jedna z nejdůležitějších rekonstrukcí Bařovského areálu, která dělá dnešní Zlín Zlínem. Tovární budovy 14 a 15 toho zažily hodně: bombardování za druhé světové války a následně vztyčení dvou nových „náhradnic“. Po bankrotu obuvnického koncernu Svít v 90. letech objekty sloužily jako prodejny textilu, sklady nebo výstavní prostory a postupně chátraly. Zdevastované je v roce 2008 koupil Zlínský kraj a pustil se do rozsáhlé rekonstrukce, kterou zajistilo sdružení dodavatelů v čele s námi.

➤ **14|15 Bařovský institut**
2013/Zlín

Obě budovy jsme propojili pomocí přistavěné hmoty skladu knih. Ta vytváří platformu, místo pro setkávání, koncerty a další akce. Architektonický výraz původních budov jsme zachovali, a to včetně materiálového řešení a členění fasád. Původní betonové konstrukce, které se při podrobnějších průzkumech ukázaly být za hranici své životnosti, jsme sanovali a provedli zesílení všech sloupů, průvlaků a části stropů. Největším zásahem do struktury objektu pak bylo posunutí podlahy přízemí budovy č. 15 zhruba o jeden metr níž tak, aby bylo možné do vzniklého prostoru umístit jedno parkovací podlaží a jedno podlaží navazující na sklad fondů. Po renovaci v letech 2011 až 2013 se zrodilo krajské kulturně-vzdělávací centrum, kde dnes sídlí Krajská knihovna Františka Bartoše, Krajská galerie výtvarného umění a Muzeum jihovýchodní Moravy.

Naši práci neděláme pro ceny, ale pro to, aby byl spokojený investor či zadavatel a stavba dobře sloužila svému účelu. A často to děláme tak dobře, že za ně ty ceny získáme. Tady je přehled těch nejdůležitějších z poslední doby.

➤ Oceněné stavby a další úspěchy

2024

Stavba roku Zlínského kraje
Hlavní cena za stavbu vývojového a produkčního sídla společnosti CROSS Zlín v kategorii průmyslových a zemědělských staveb

2023

Stavba roku
Hlavní cena v prestižní celostátní soutěži za realizaci multifunkčního sportovního centra Kapka resort ve Lhotě u Vsetína

2022

Stavební firma roku
PSG Construction získala hlavní cenu v soutěži Stavební firma roku 2022 v kategorii středních firem

2021

Cena Inženýrské komory pro PSG Construction
za stavbu Vodního světa Velké Karlovice

AAA Platinum Excellence

Ocenění AAA je prestižní nezávislý rating firem s historií sahající až do roku 1908. Certifikát AAA Platinum potvrzuje, že PSG a.s. splňuje nejpřísnější kritéria hodnocení ekonomických subjektů podle statistického prediktivního modelu nepřetržitě po dobu pěti let. Tím se PSG a.s. řadí do exkluzivní skupiny nejdůvěryhodnějších společností v České republice.

▼ Hlavní ceny v soutěži Stavba roku Zlínského kraje dle jednotlivých ročníků

2024

Vývojové a produkční sídlo CROSS Zlín

2022

Multifunkční sportovní centrum Kapka resort

2019

Výrobní závod Hirschmann

2018

Modernizace výrobního závodu Fatra

2014

Revitalizace prostoru Parku Komenského ve Zlíně

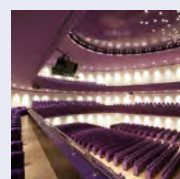
2013

14|15 Baťův institut – konverze budov 14 a 15 v Baťovském areálu ve Zlíně

2010

Kongresové centrum Zlín

2009

Bytový dům na ul. Kříby ve Zlíně

2008

Administrativní a logistické centrum LAPP Kabel

↘ Revitalizace Parku Komenského 2014/Zlín

V průběhu roku 2014 jsme uprostřed Zlína pomohli na svět prostoru, o kterém dnes řada místních říká, že je to jejich nejoblíbenější místo pro trávení volného času. Park původně vznikl jako součást budování velkého Zlína, po revoluci se z něj ale stalo místo, kudy se spíš jen procházelo, než aby se tady lidé zastavovali a odpočívali. Proto město přistoupilo k rozsáhlé a totální revitalizaci podle architektonického návrhu Pavla Mudříka a Václava Babky. Došlo na pokácení starých nemocných stromů a vysázení nových, stavební úpravy prostor, vybudování hudebního altánu, vytvoření eliptické cesty pro pěší zasazené do nakloněného terénu a přibyl i mobiliář pro trávení volného času. Z přilehlé Školní ulice se navíc stala klidná pěší zóna. Přestože tato revitalizace patří k našim objemově menším zakázkám, máme ohromnou radost, když vidíme, že se z parku stalo tepající srdce Zlína.

→ Ocenění „Park desetiletí 2005–2015“

↘ Jak to chodí na stavbě?

Pro někoho je stavba zadání, jaké dostává a plní každý den. Někdo má tu příležitost podílet se na budování nového projektu, domu nebo areálu jen párkrát za život. Hlavně pro ty druhé jmenované přinášíme sondu do života stavební firmy a jejího fungování. Věříme, že to pomůže všem, kteří se budou rozhodovat pro svého dodavatele stavebního díla.

Počátek stavby? Měsíce i léta před příjezdem bagrů

Ačkoliv fyzicky stavba začíná příjezdem bagrů a kopnutím do země, papírově a projektově se to děje už měsíce i roky předtím. Stavební firmy se o chystaném projektovém záměru dozvídají buď přímo od investora, z veřejných zdrojů (hlavně v případě zakázek veřejné správy), nebo od projektantů. A počítají s tím, že o to, kdo dílo postaví, se bude soutěžit. Děje se tak formou veřejné zakázky nebo u soukromých investorů (často několikakolového) výběrového řízení. Platí, že dostat se mezi uchazeče není samozřejmost, zadavatel sám rozhoduje, koho si pozve, aby nabídku mohl podat. Viděno pohledem PSG – v této fázi do procesu vstupují zástupci vedení společnosti a obchodní manažeři.

Pozor na hodnotící kritéria

Když už se firma mezi pozvané možné dodavatele dostane, má za úkol dodat nabídku v patřičné hodnotě, což je v PSG úkol obchodních přípravářů. Pokud by většina dodavatelů mohla mít jedno přání, prosili by, ať hlavním kritériem hodnocení není jenom cena. Ze strany investora je to totiž krátkozraké jednání. Řada soukromých zadavatelů už to ale ví, a proto soutěží na základě předepsané bílé knihy, takže cena nemusí být rozhodující. Někde rozhoduje z poloviny, jinde ze 70 procent – dalšími měřítky může být zkušenost realizačního týmu nebo stavbyvedoucího či zkušenost s daným typem stavby, zvlášť pokud se jedná o technicky specifické dílo, energetickou zakázku nebo třeba projekt pro strategický a obranný průmysl. Předchozí zkušenost totiž zásadně zvyšuje pravděpodobnost, že všechno dopadne včas a v pořádku.

Zakázka se většinou soutěží ještě v době, kdy je v běhu proces stavebního povolení. S koncem výběrového řízení už povolení zpravidla bývá k dispozici a k tomu i harmonogram stavby, takže dochází také na osobní seznámení investorů a realizátorů – přece jen spolu budou nadcházející měsíce a možná roky v intenzivním kontaktu. Pracovníci zhotovitele ale na místo stavby jezdí ještě před vlastním startem, aby to tam obhlédli a domluvili detaily. Často se ještě před začátkem organizují i marketingové aktivity, jako je slavnostní poklepání základního kamene. Stavba bývá největší investicí za dlouhá léta a zaslouží si pozornost. V PSG mají mnoho zkušeností s různými typy slavnostních zahájení staveb od poklepávání základního kamene, přes slavnostní výkop zeminy až po uložení časové schránky.

Dodavatelé a subdodavatelé

Práce začínají v momentu, kdy se staveniště protokolárně předá, najede technika a stavební buňky a samozřejmě řada lidí. Ne všichni musí být zaměstnanci firmy, která zakázku vyhrála, ve stavebnictví se víc než kde jinde využívá status subdodavatelů. Někde zadavatel (z různých důvodů) trvá na vlastních zaměstnancích zhotovitele. Ačkoliv se nedá říct, jaký poměr je optimální, platí, že vlastní kapacity generálního dodavatele jsou výhodou – PSG těží z toho, že má vlastní výrobu betonu, železobetonových prefabrikovaných konstrukcí, dopravu, projekci nebo divizi elektro.

Systém pojistek a kontrol

Průběh stavby se neustále konzultuje, a to hlavně na pravidelných kontrolních dnech, kde se řeší i případné rozmary počasí a to, jak se jimi nechat ovlivnit co nejméně. Jsou ale momenty, kdy se pokračovat nedá, jako třeba velké mrazy nebo silné deště a bahno ve chvíli, kdy je nutné vybetonovat základ stavby. Někdy se také děje, že změny chce v průběhu realizace stavby udělat sám investor. I to se řeší a zapracovává do plánu v průběhu prací. V tomto PSG nabízí přidanou hodnotu, jelikož má ve svých řadách spoustu zkušených stavbyvedoucích, přípravářů a projektových manažerů, kteří si umí poradit s nastalými změnami a mnohdy svým proaktivním přístupem najdou pro investora vhodnější řešení.

V určitých ohledech je stavba produkt jako každý jiný, takže i na ni bývá záruka, obvykle 60 měsíců a 24 měsíců na technologické dodávky, ale záleží také na přání investora nebo vzájemné dohodě. Znamená to, že dodavatelská firma musí v daném období reagovat na případné vady a nedodělky. S tím souvisí i institut takzvaného zádržného, které investor drží – 90 procent hodnoty stavby se fakturuje zpravidla průběžně, 5 procent po dokončení a kolaudaci a zbývajících 5 procent po skončení záruční lhůty, což dává investorovi pevnou půdu pod nohama a jistotu. I v tomto ohledu je PSG připraveno a disponuje střediskem reklamací, které vyřizuje případné vady ke spokojenosti investora.

2015

Sto let ————— tisíce příběhů

V době, kdy se záměr postavit novou výrobní halu ohlašoval, byla to událost pro celý region. Výrobní závod amerického výrobce cukrovinek Mondelez International v Opavě se stal ve své době největší továrnou na sušenky této společnosti v Evropě. Majitel do ní investoval celkově čtyři miliardy korun a zaměstnal tady stovky lidí nejen z regionu. Do tohoto významného projektu se výrazně zapojila také naše otrokovická prefa PSG a.s., která v roce 2015 dokončila výrobní halu s půdorysem o rozměrech 204,75 x 80,80 metru. Jedná se o montovaný skelet z atypických železobetonových a předpjatých prvků, který má pro výrobu a kanceláře hned dvě patra.

➤ **Výrobní závod Mondelez CR Biscuit Production**
2015/Opava

κ Hala Mondelez

Výrobce flexibilních kabelů a integrovaných propojovacích systémů se v průběhu 15 let v Otrokovicích třikrát rozrůstal a jako partner pro stavbu jsme u toho byli vždycky my, stavaři z PSG, v roli generálního dodavatele stavby. Jako první vyrostlo v roce 2008 administrativní a logistické centrum společnosti, v roce 2016 následovala přístavba už existující haly a v roce 2023 ještě dvoupodlažní výrobní hala doplněná o sklad a třípodlažní vestavek s administrativně-sociálním zařízením. Součástí jsou také podzemní garáže. Konstrukci tvoří železobetonový prefabrikovaný skelet opláštěný sendvičovými stěnovými panely a skládaným střešním pláštěm.

➤ **Sídlo a výrobní prostory LAPP Czech Republic**
2008/2016/2023/Otrokovice

Vysoké školy produkují skvělé stavaře, kteří teoreticky dokážou postavit téměř cokoliv. Práce na bytovém domě, hotelu nebo třeba celé elektrárně ale nekončí na papíře. Je potřeba ji přenést do praxe. Na co škola nestačí, doplňuje Trainee program, který v PSG funguje už od roku 2016. Jeho cílem je vychovávat studenty a připravit je na reálný pracovní život.

↗ Dobré stavaře si musíte vychovat

↗ Štěpán Urbánek
projektový manažer

Proč mít ve firmě Trainee program? Třeba proto, že dokáže odpovědět na otázku: „A co teď?“, kterou si po vysoké škole položí nejeden student. „Je to těžké. Absolventi si například řeknou, že chtějí být stavbyvedoucí, ale nevědí přesně, co všechno to obnáší. Myslí si, že budou sedět jen v kanceláři. Až my jim ukážeme, co všechno za tím stojí, oni nakonec třeba zjistí, že je jim lépe na jiné pracovní pozici,“ popisuje personální ředitelka skupiny PSG Pavla Houšťová.

Studenti si v PSG můžou vyzkoušet různé pracovní pozice a odhalit, která jim vyhovuje nejvíc. Jen málokdy se stává, že se v žádné z nich nenajdou. „Zůstává u nás až 75 procent účastníků. Pro ně je benefitem, že pak začnou pracovat na místě, které už dobře znají, pro nás zase, že se naladíme na stejnou vlnu hned na začátku a po odborné stránce si je profilujeme,“ vysvětluje Houšťová.

Krok po kroku k větší zodpovědnosti

Výhod má takový systém hned několik. Mezi přední z nich ale nepochybně patří postupné přivykání si na pracovní život. Nastoupit do práce hned po škole je totiž většinou náročné. Zaměstnavatel hodí studenty do vody, aniž by uměli plavat, a ti se pak pod nápořem začnou často topit. Trainee program v tomto případě funguje jako učitel plavání, který vše krok po kroku vysvětlí.

„Nejdřív jsem pomáhal kolegyni na přípravě, u toho jsem pozoroval práci ostatních kolegů a lidí okolo. Postupně jsem dostával více úkolů a zodpovědnosti, které byly ale dávkované velmi rozumně,“ říká Štěpán Urbánek, dnes projektový manažer, který se do PSG dostal díky povinné praxi.

Trainee program PSG je určený pro studenty posledních ročníků VŠ nebo absolventy. Pomáhá nastartovat kariéru, získat praxi a zkušenosti ve velké stavební firmě. Studenti můžou vybírat ze tří možností. Trainee Project, který je vhodný zejména pro studenty posledních dvou ročníků VŠ, Trainee 90, ten funguje jako tříměsíční letní brigáda, a Trainee 365, kam směřují absolventi.

Program je totiž nastavený velmi flexibilně. Studenti stavebních škol ho můžou absolvovat třemi způsoby. V rámci letní brigády nebo při studiu, když se chtějí něco přiučít a přivydělat si v posledních dvou ročnících vysoké školy, anebo jako již hotoví absolventi, kteří potřebují načerpat zkušenosti. To všechno díky myšlence dřívějšího ředitele brněnského závodu PSG, který měl zájem o spolupráci se studenty Fakulty stavební na VUT.

Nejlepší reference? Spokojení účastníci

Dnes už PSG spolupracuje s mnoha dalšími školami. „Máme tu lidi i třeba ze zlínské střední průmyslovky a do budoucna bychom chtěli navázat a spojit síly i s pražským ČVUT. Spolupráce se školami funguje, nejvíc lidí se k nám ale stejně dostane na základě doporučení kamarádů, kteří u nás byli spokojení,“ popisuje Houšťová.

Pro některé je Trainee program tak výraznou životní zkušeností, že se o pár let později stanou jeho součástí z druhé strany v roli vyučujících. „Své zkušenosti už také předávám dalším studentům. Hlavně jim ale říkám, že stavba je týmová hra. Když se na ní objeví nějaký problém a někdo má lepší nápad než já, tak ho rád přijmu,“ popisuje Urbánek.

A o tom to celé je. Naučit studenty, jak teoretické poznatky, které na ně ve škole několik let chrlí, převést do praxe. S čímž se pojí i schopnost umět přijmout zodpovědnost za svá rozhodnutí a naučit se kooperovat s kolegy na cestě za nejlepším možným řešením. Mimo to si musí zvyknout na to, že na stavbě občas něco nevyjde přesně tak, jak je naplánováno na papíře. Především je ale důležité poznat, jaká role je pro každého ta pravá, ve které se bude cítit komfortně a odvádět dobrou práci.

➤ Grandhotel Tatra 2017/Velké Karlovice

→ Ocenění 1. místo v soutěži World Boutique Hotels Awards 2017,
v kategorii European Best New Boutique Hotel

Ne tak často vídaný typ zakázky toho přinesl daleko víc, než se původně čekalo. Hotel z 50. let minulého století dostal v rámci kompletní rekonstrukce, kterou jsme realizovali jako generální dodavatel stavby, nový kongresový sál. Je vetknutý do svahu na severní straně a svah zároveň podpírá devítimetrová monolitická stěna. Skelet kongresového sálu tvoří monolitická konstrukce a pod úrovní kongresového sálu je umístěno parkoviště. Z jižní strany budovy následovala přístavba wellness centra a krytý bazén, nad jehož úrovní architekti a stavaři přidali hotelovou terasu s výhledem do malebné krajiny Beskyd. Hotel ještě víc podpořil turistický ruch v regionu, přinesl desítky pracovních míst, a navíc dostal cenu v soutěži World Boutique Hotels Awards 2017, kde zvítězil v kategorii European Best New Boutique Hotel.

➤ **Výrobní závod Jaguar Land Rover**
2018/Slovensko

Další příklad toho, jak velký vliv má na okolí a vlastně i na image země jedna z našich zakázek na prefabrikovaný skelet. V době otevření v roce 2018 byl tento závod společnosti Jaguar Land Rover v Nitre v hodnotě 1,4 miliardy euro nejmodernějším svého druhu. První továrna této firmy na Slovensku byla zároveň potvrzením ambicí ještě víc globálně růst. Nosná konstrukce objektu administrativní budovy má nepravidelný půdorys modulových vnějších rozměrů 90 x 297,5 metru. Nosnou konstrukci objektu tvoří atypické montované železobetonové prefabrikáty. Jedná se o železobetonový skelet (v části půdorysu dvoupodlažní) v základním modulovém osovém systému 7,5 x 7,5 metru. Práci tady nakonec našlo asi 1500 lidí.

Nejsou lidi. Ozývá se to z různých oborů a ze stavařiny obzvláště často. Lidé si vybírají, kde se nechají zaměstnat, a pečlivě zvažují, co jim který zaměstnavatel dá a co práce pro něj znamená. Dobré lidi má ten, kdo se snaží. PSG pro to dělá všechno a mimo jiné se už léta uchází o ocenění pro nejlepšího zaměstnavatele. A vyhrává je.

➤ Péče o zaměstnance se vyplácí.

Samotným zaměstnancům i investorovi

„Jestli ve vztahu k zaměstnancům o něco usilujeme, tak o to dávat jim najevo, že pro nás nikdo není jen jeden z mnoha, ale opravdová osobnost, na které nám záleží. Jsme rodinná firma, nepotrpíme si na korporátní manýry a víme, že má smysl stavět na lidech, kteří jsou s námi dlouhodobě,“ říká Pavla Houšťová, personální ředitelka skupiny PSG. Podle jejích slov tady pořád platí, že vedení zná každého stavbyvedoucího jménem a ví o jeho rodině či koníčcích.

Když mluví o korporátních manýrech, srovnává tím velké mezinárodní firmy s těmi středními, jako je právě PSG. Když zaměstnance na určité pozici v té první napadne, že by se mu víc líbila pozice jiná, bude trvat měsíce nebo roky, než se na ni přes tabulkově dané procesy dostane. „My jsme schopní takovému člověku toto přání splnit do půl roku. Důležitá je pro nás chuť se do práce pustit,“ zdůrazňuje Pavla Houšťová.

PSG má v domovském regionu výhodu. Lidé značku vidají a znají už sto let a díky oceněním Stavba roku nebo Zaměstnavatel roku se jim neustále znovu a znovu připomíná a potvrzuje svoji kvalitu. I tak se ale uvnitř firmy pořád přemýšlí nad tím, jak zaměstnancům pracovní život ještě víc zpříjemnit. I na stavbách postupuje digitalizace a nově společnost zavedla 7,5hodinovou pracovní dobu.

„Chceme dát našim lidem víc času na jejich rodinu a koníčky, aby nemuseli volit mezi prací a osobním životem. Stavařina je stresující odvětví, zaslouží si mít čas na sebe,“ vysvětluje novinku Pavla Houšťová. Z vlastní zkušenosti ví, že účastníky o zaměstnání v oboru někdy odrazuje dlouhé cestování nebo nutnost být na stavbě od rána do večera. Proto mají zaměstnanci PSG při výjezdech mimo svoje bydliště zajištěný veškerý komfort a nadstandardní podmínky. I díky tomu se daří fluktuaci držet na přiměřené, v Česku spíš podprůměrné úrovni. Péče se vyplácí.

↳ Co ankety zohledňují?

Férový zaměstnavatel:
měkká kritéria, odpovídá se na dotazník složený z otázek zaměřených na podmínky pro zaměstnance a vztah a odpovědnost firmy vůči svému regionu

Zaměstnavatel roku:
tvrdá kritéria, zohledňuje čísla z účetnictví

↳ Získaná personální ocenění

2023	1. místo Zaměstnavatel regionu Zlínského kraje – PSG Construction a.s.	4. místo Zaměstnavatel roku v ČR – PSG Construction a.s.	1. místo Férový zaměstnavatel Zlínského kraje – PSG Construction a.s.	2022	1. místo Zaměstnavatel regionu Zlínského kraje – PSG Construction a.s.	5. místo Zaměstnavatel roku v ČR – PSG Construction a.s.	1. místo Férový zaměstnavatel Zlínského kraje – PSG Direction s.r.o.
	2021	1. místo Zaměstnavatel regionu Zlínského kraje – PSG	4. místo Zaměstnavatel roku v ČR – PSG Construction a.s.		2020	1. místo Férový zaměstnavatel Zlínského kraje – PSG Construction a.s.	

➤ Výrobní závod Hirschmann 2019/Vsetín

V průmyslové zóně Vsetín-Bohrky jsme postavili na asymetrické trojúhelníkové parcele výrobní, montážní a expediční areál připravený podle standardů celoevropské iniciativy Industry 4.0. Nový závod výrobce plastových komponentů pro automobilový průmysl reprezentuje nejmodernější trend vysoce automatizované výroby. Dominantu tvoří výrobní hala o ploše téměř 5 000 m², na niž navazuje zvýšená hmota plně automatického skladu s robotickým zakladačem a nižší dvojpodlažní administrativní budova. Hodnotitelé soutěže Stavba roku 2019 Zlínského kraje, v níž projekt vyhrál hlavní cenu, vyzvedli, že „celková realizace je příkladem vyváženého spojení funkcionality, konstrukce a estetiky, v níž je i místo pro zeleň a nakládání s dešťovými vodami. Svým výrazem symbolizuje dynamiku, využívání moderních technologií a inovativní přístupy investora.“

▾ Budoucnost stavařiny je digitální

Digitalizace, robotizace, umělá inteligence. V době vzniku knížky se o těchto slovech mluví ve všech odvětvích.

Ne vždy se ale slova mění v činy. V PSG jsou v roce 2024 zvyklí elektronické stavební deníky nebo BIM (virtuální modelování staveb) používat a plán je digitalizaci stavebnictví rozvíjet.

Kde všude a co z toho má investor?

Elektronické stavební deníky

Výkresy ručně, kreslené tuší na pauzák. A když bylo potřeba něco zkontrolovat podle plánu na stavbě, muselo se běžet do kanceláře a podívat se do papíru. Tak vzpomíná na svoje léta na střední škole Richard Konečný, ředitel brněnského závodu PSG. „Dnes můžete všechno tohle včetně elektronického stavebního deníku a plánů mít v tabletu a ten mít pořád při sobě. Když si to někdo osvojí, velice to šetří čas a pomáhá celkové koordinaci prací na stavbě,“ líčí bývalý stavbyvedoucí. Říká to schválně, protože v roce 2024 platí, že ne každý investor na digitalizaci prací kývne.

Ti, kteří ano, těží z mnoha benefitů. Elektronický stavební deník si sám natahuje například informace o počasí (což je nutné evidovat hlavně ve dny, kdy se betonuje), je v něm jednoduché vypsát, kdo všechno je v daný den na stavbě, údaje o materiálu nebo přejímkách jednotlivých částí a rovnou k tomu přidávat dokumentační fotografie. „Moderní aplikace už umí i komunikovat s investorem, takže ten nám může na dálku schvalovat nebo přebírat informace přímo v systému. Všechno je transparentní, kdykoliv dohledatelné a kontrolovatelné a nestane se, že by se deník ztratil, jak se to někde dělo v minulosti.“

BIM

Třípísmenná zkratka Building Information Modeling je akronym pro programy, které budovy vizualizují ve 3D. Stavební deník bývá jejich součástí, využití BIMu je ale mnohem širší – stavba se v něm dá navrhnout, vyprojektovat a podle výkresů kontrolovat celý její průběh. „Je to velká výhoda pro nás i pro investora, protože ne každý si stavbu představí na 2D výkresech, ale díky 3D průletům už ano,“ vyzvedává přednosti BIMu Richard Konečný a jde v technologických vizích ještě dál.

3D model z BIMu má teoreticky sloužit po celou dobu životnosti budovy – po dokončení stavby ho mají dostávat její správci, kteří tam mohou zaznamenávat opravy a úpravy a monitorovat celé fungování. „Už když jsem studoval, říkali jsme si, jak by bylo skvělé, kdyby člověk měl nástroj, který by zabránil různým technologickým kolizím, které se dějí při opravách kvůli nedostatku informací z minulosti. BIM toto řeší, vlastně je to splněný sen,“ říká stavař a přeje si už jen to,

aby se technologie masověji rozšířila. V PSG mají se systémem BIM zkušenosti – využili ho například při rekonstrukci a modernizaci areálu Fakulty strojního inženýrství Vysokého učení technického v Brně, přístavbě Domova pro seniory Sokolnice nebo stavbě vývojového a produkčního sídla společnosti CROSS Zlín.

Zdící roboti, drony, vytěžování dat a dál?

A to pořád není všechno. Postup staveb se v současnosti víc než pomocí fotek a očí lidí monitoruje drony. A třeba u zdících prací se přemýšlí čím dál víc nad tím, jak je svěřit robotům. Zatím to úplně nejde, běžně zvládají jen rovné dlouhé zdi bez komplikací a výběžků, ale jak už se mnohokrát ukázalo jinde, je to jen otázka vývoje.

Co na stavbě tolik vidět není, ale dokáže ji to taky ve velkém zrychlit, je vytěžování dat, která stavaři generují. Moderní programy už umí schraňovat nejen informace o průběhu prací, ale také faktury a data z nich a generovat statistiky, takže se díky nim dá lépe plánovat.

„Ohromně perspektivní je i využití umělé inteligence. Když se zadá úkol specializovaným nástrojům, umí dnes AI udělat velkou část práce za nás. Například v rozpracovaném projektu automatizace tvorby stavebního pasportu, očekáváme až 70 procent automatizace, takže člověk už jen doplní zbývajících 30 procent. A vyvíjet se bude i propojení různých databází. Jakmile budeme umět napojovat i různé kalkulační systémy, katalogy služeb nebo třeba externí dodavatele, zrychlí a zefektivní nás to ještě víc,“ říká Filip Konečný, jenž má implementaci technologií a digitalizaci v PSG na starost. V době vzniku této knihy má ve fázi testování první dva AI chatboty, kteří fungují jako interní informační databanka. A už teď je jasné, že další úkoly se na něj budou jenom sypat.

2020

↙ Provoz celého areálu řídí vyspělá technologie zabírající celé podzemní podlaží hlavního objektu

Velký příspěvek k tomu, proč je region návštěvníky tolik oblíbený. Komplex bazénů a saunového světa dokonale zapadá do krajiny kolem Velkých Karlovic, přitom stojí na místě bývalého výrobního podniku. Tvoří ho přírodní materiály a obzvláště originálním způsobem jsou řešeny sauny ve tvaru válců, které jsou umístěny kaskádovitě v těsné blízkosti hlavní budovy. Provoz celého areálu řídí vyspělá technologie zabírající celé podzemní podlaží hlavního objektu. Tato budova je tvarově jednoduchá, jednopodlažní, se sedlovou střechou a technickým suterénem. Jako generální dodavatel jsme se tady postarali o celý soubor objektů včetně potřebné dopravní a inženýrské infrastruktury.

↗ **Vodní svět**
2020/Velké Karlovice

Sto let ————— tisíce příběhů

▾ Domeq Brno 2021/Brno

Netradiční projekt, který přinesl nový pohled na bydlení orientovaný na zahraniční obyvatele Brna – ty, kteří nezůstávají jen na pár dní, ale ani se ve městě nechtějí usadit natrvalo. V areálu bývalého brownfieldu, kde dřív sídlily škrobárny a masná výroba, je dnes kancelářský a logistický areál a k tomu právě tyto budovy určené k bydlení. Zde jsme se postarali o dva 13patrové železobetonové monolitické objekty o výšce 40 metrů. Obě věže mají nepravidelný půdorys o rozměrech 29 x 20 metrů a vyrůstají ze společných jednopatrových podzemních garáží. Jejich železobetonová monolitická konstrukce realizovaná technologií tzv. bílé vany tvoří zároveň hydroizolaci spodní stavby. Na hotový fasádní plášť navíc investor nechal speciální montážní a kotevní metodou dodatečně namontovat 208 kusů železobetonových prefabrikovaných rámu, které tak tvoří charakteristickou strukturu objektu.

↗ Předseda správní rady Kotrla a.s., investor Kapka resortu

Dušan

S penězi z podnikání se dají dělat různé věci. Jak říká Vsetíňan Dušan Kotrla, můžete si koupit dům na Floridě, spoustu aut, nebo... nebo nechat něco v místě, kde desetiletí působíte a vychováváte děti. Právě to udělal on. V říjnu 2022 spustil ve Lhotě u Vsetína provoz Kapka resortu. Na místě, kde podle jeho původního plánu měla stát jen ledová plocha, aby se měli kde rozvíjet malí hokejisté, je dnes díky jeho investici i práci stavařů z PSG také hotel s restaurací, fitcentrem, fyzioterapií, kryokomorou a wellness.

„Chtěl jsem něco nechat dětem i regionu“

„V podnikání jsem začínal od nuly. Nejdřív s jedním nakladačem, se kterým jsem sám jezdil, pak s prvním nákladákem. Dnes máme i s Kapkou devět středisek a zaměstnáváme asi 200 lidí,“ bilancuje Kotrla, jenž nejdřív u kdečeho figuroval jako sponzor. Po změně vlády nad vsetínským hokejem se v klubu začal angažovat víc a tehdy mu došlo: na Lapači už je plno, potřebujeme druhý led. A protože měl chuť, finance a odvahu, pustil se do toho vlastními silami.

Kde kdo s vašimi kontakty by šel nejdřív lobbovat o novou ledovou plochu na radnici nebo sháněl dotace. Proč jste to neudělal?

To mě nikdy nenapadlo. O všech penězích, které moje firma vydělala, jsem vždycky přemýšlel tak, že chci, aby se smysluplně investovaly. Většinu jsem posílal zpět do ní, ale pak mi došlo, že tak funguju většinu života a že tady chci něco zanechat. Proto přišla myšlenka na ledovou

Kotrla

plochu. Původně jsme ji chtěli vybudovat vedle stávajícího stadionu, ale tam jsme narazili na nedostatek místa na navazující infrastrukturu. A pak mi jeden kamarád řekl o pěkném pozemku ve Lhotě, tak jsem se o něj začal zajímat. A když už to byl takový pozemek, tak se původní myšlenka najednou zdála málo.

Příběh s pozemkem je vůbec zajímavý, řekněte o něm víc.

Jeho majitelka žije v Německu. Dvacet let od restitucí ho nechtěla nikomu prodat, i když zájemců měla řadu. Já jsem se dostal k jejímu právníkovi a ten mi řekl, že takových jako já už zažil spoustu, ale přece jen mě po prezentaci projektu s klientkou spojil. Jí se to zalíbilo, vzkázala, že se mnou chce jednat, a nakonec svolila bez jakéhokoliv licitování o cenu. Už když jsem se s ní bavil, věděl jsem, že nevznikne jen ledová plocha, ale že chci vytvořit něco většího. Byl jsem párkrát v Kanadě a viděl jsem, jak to funguje tam. Ještě mě inspiroval projekt ve slovenském Krásnu nad Kysucou u Oščadnice, o který se také postaral soukromý investor. Ten také přišel s konceptem více služeb pod jednou střechou. Rozpočet nám tak nakonec narostl čtyřnásobně, ale já jsem nikdy nedělal jednoduché věci.

Finanční rozvaha nad budováním a provozem ledové plochy s bufetem se musela ale diametrálně lišit.

U samotné ledové plochy to bylo jednoduché. Věděli jsme, že ji naplníme. Elektřina byla tehdy levná, měli jsme kW za korunu třicet, energie nás netrápily. Tehdy ekonomika jela, všechno rostlo do nebe a já už jsem si říkal, že takhle to nemůže být pořád. A taky že ne. Když jsme Kapku otevírali, tak kW stála kolem 20 korun. Energie byly tehdy na cenovém vrcholu, ještě před otevřením jsem přemýšlel, jestli vůbec v dané situaci provoz spustit a nepočkat na „lepší časy“. Tím spíš oceňuju práci PSG. Byla to těžká doba a nám se sázka na ně vyplatila. Všichni ti chlapi byli skvělí, spolupráce byla výborná, i když nás v době výstavby potkalo úplně všechno: přišla válka na Ukrajině, krach domovské banky, kde jsme měli schválený úvěr na dofinancování stavby, nedostatek komodit a zdražení všeho možného. Při takových stavbách nebývá vždycky pravidlem, že si všichni navzájem nakonec podají ruku, ale tady se to stalo.

Přibližte ty zmíněné problémy.

PSG jsme vysoutěžili ještě v době, kdy se z dnešního pohledu nic nedělo. Válka na Ukrajině ale zdražila stavební materiál a způsobila nedostatek železa, hliníku nebo dřeva. Do toho začaly problémy s energiemi, nám krachovali subdodavatelé i dodavatel energie, ale i banka. Dotklo se to celé firmy – máme pilařskou výrobu, která má velkou spotřebu, auto-dopravu, kde nám vypověděl smlouvu i dodavatel nafty, natož u takové stavby. Potkalo nás všechno nejhorší, co mohlo. Ale zvládli jsme to.

Ale samotné otevření byl jen začátek, že?

Ano, došlo mi, že máme obří stavbu, kterou je třeba naplnit a k tomu uživit 55 zaměstnanců, kteří se na chodu resortu podílejí. Stavba byla vlastně relativně jednoduchá. Uvést to celé do života bylo, zpětně viděno, daleko náročnější, padla na mě velká zodpovědnost. Spousta lidí říkala, že je to sebevražda, ale to proto, že tady ještě nikdo nic takového neudělal, protože zimní stadiony jsou ve správách měst nebo obcí. Já jsem chtěl dokázat, že to zvládneme i jinak.

Jaké je pro dopravce a provozovatele pily stát se hoteliérem? Natož v resortu, který svojí kvalitou v okolí dost ční.

Moje nároky na kvalitu lidí a odvedenou práci jsou poměrně

vysoké, jsem náročný na sebe i jiné. O výběr lidí se ale staral kolega – chtěli jsme nastolit standard a pak ho dál navyšovat. Mám radost, že se nám to povedlo a většina z původně vybraných lidí je u nás pořád. Je jasné, že takový projekt by nevznikl bez silné, ekonomicky fungující firmy v zádech. My jsme měli do té doby ve firmě osm středisek a Kapka se stala devátým. Věděli jsme, že jí musíme dát čas. Projekt je bez jakýchkoli veřejných dotací, navíc působíme v regionu, ne v Praze nebo v Brně. Nemůžeme prodávat hodinu ledu za šest tisíc nebo obědové menu za 300. I tak ale vidíme ohromný progres, nárůsty počítáme ve stovkách procent.

Jakou roli v tom stresu hrají dodavatelé jako stavební firma?

To se dá rozdělit na několik věcí, každopádně my jsme měli velké štěstí. Nebo jsme si dobře vybrali (směje se). Projektanta jsme hledali podle referencí, kdo už kdy budoval ledovou plochu. Tak jsme získali AS Project, s nimiž jsme si lidsky i profesně velmi sedli. V první fázi jsem si myslel, že mi budou stačit projektanti a firma, která to postaví. Jak se myšlenka rozrůstala a bylo jasné, že to nebude jen hala s ledem a bufetem, došlo na design a architektky. Tak jsme se dostali k panu architektu Maliňákoví, díky kterému jsme dokázali propojit led s mým oblíbeným dřevem. A do toho všeho zapadlo i PSG. Když si vzpomenu na porady a kontrolní dny, tak všichni věděli, o čem mluví a proč tam jsou.

Jak jste si vybral PSG?

Protože šlo o soukromou investici, nepotřebovali jsme žádné veřejné výběrové řízení, ale přece jen jsme si ho prostřednictvím našich právníků udělali. Oslovili jsme osm firem, z toho se sedm zúčastnilo. Zvali jsme do něj na základě referencí, chtěli jsme někoho, na koho se budeme moct spolehnout, že všechno pohlídá.

Ptám se s ohledem na to, že právě k vám se vezla jedna z rozměrově největších zakázek prefy...

To byl jeden z momentů, kdy se dobré reference potvrdily, šlo o vazníky na halu. Už při prvních jednáních, kdy se uvažovalo o velikosti stavby, jsme seděli i s panem Surovičem tady na firmě a volali na prefu, jaký nejdelší vazník jsou schopni vyrobit a přepravit. Ten náš má totiž nakonec 36 metrů, maximum je, tuším, 40.

Jaké máte dnes na projekt reakce z okolí?

Pamatuju si, že když jsem přišel poprvé s plány za starostkou Lhoty u Vsetína, bylo mi jasné, že si říkala, že to nemůžu myslet vážně. Ale když jsem pak přinesl konkrétnější věci na zastupitelstvo, tam všichni jednoznačně souhlasili a cítil jsem velkou podporu. Dnes vím, že jsme vybudovali něco, co regionu chybělo. Navíc Kapka region dalece přesahuje – vidíme, jak se nám vracejí sportovci ze zahraničí, z celé republiky i běžní hosté, kteří přijedou za wellness, gastrem a chtějí se ubytovat v hezkém prostředí. Ale ano, vždycky když uděláte něco takového, budete mít tábor příznivců a odpůrců, nepřejících lidí nebo zkrátka těch, kdo nevěří, že to bude fungovat. Těch druhých je naštěstí málo a k těm, co nám věří a podporují nás, cítíme vděčnost a zároveň obrovskou zodpovědnost. Někdo se ptal, kde jsem na to vzal, jiný, proč jsem to dělal. No, něco jsem měl a něco si půjčil a udělal jsem to proto, že když tady 30 let podnikám a vydělávám, chtěl jsem tady peníze i smysluplně investovat. Pořád si myslím, že je to správná investice do budoucna. I pro rodinu. Moje děti možná nepřevezmou firmu, nemůžu po nich chtít, aby měly k motorům takový vztah jako já, ale v Kapce už se dnes dvě z nich angažují ve velkém a třetí částečně, jelikož jí do toho přišla mateřská dovolená.

➤ **Multifunkční sportovní centrum Kapka resort**
2022/Lhota u Vsetína

Příklad toho, jak z už velké myšlenky může vzejít idea ještě větší. Investor nemovitosti chtěl původně postavit „jen“ tréninkový zimní stadion, a pomoci tak rozvoji hokeje v regionu. Když už byl v přemýšlení, jak areál vybudovat, začaly se nabalovat další plány. Výsledkem je multifunkční sportovní centrum, které skrývá kromě ledové plochy s celoročním mrazením také hotel, restauraci, wellness centrum, posilovnu a zázemí pro fyzioterapeuty. Projekt soukromého investora, který jsme realizovali jako generální dodavatel stavby, získal v regionu velký ohlas a také hlavní cenu v prestižní celostátní soutěži Stavba roku 2023. Chvillemi to byla velká výzva. Hlavní nosnou konstrukci zastřešení zimního stadionu tvoří prefabrikované předpjaté vazníky o délce 36 metrů, což je na hraně toho, co vůbec lze silniční dopravou přepravit. Dopravu tak doprovázela speciální opatření.

➤ Předseda představenstva CROSS Zlín, a.s.

Tomáš

Juřík

Stavba nového sídla bývá pro firmu obřím předělem. Pro jednu znak podnikatelské dospělosti, pro jinou odraz k nové expanzi. Stejně o tom mluví Tomáš Juřík, předseda představenstva CROSS Zlín, která je dodavatelem dopravních řešení do celého světa. PSG jí v roce 2023 dokončilo sídlo, které se bude ještě rozvíjet. Na střeše je totiž vertiport nachystaný na start dronové dopravy v Česku.

„Stavba pro budoucnost. A pro dopravní drony“

„V počátcích existence firmy jsme byli u mě doma v kuchyni, potom v nájmu a pak jsme ve Zlíně-Loukách koupili novostavbu a tuto budovu na čtyřikrát dostavovali. Mysleli jsme, že nám bude stačit navždy, ale po 25 letech jsme si už šlapali po hlavách a ve Zlíně jsme byli na pěti lokalitách. Bylo to neproduktivní a komplikované,“ vysvětluje Tomáš Juřík, proč potřeboval svoje zaměstnance sestěhovat a proč vyrostla vedle řeky Dřevnice ve zlínské čtvrti Malenovice do dálky svítící budova s výraznými písmeny X ze žaluziových lamel.

Vaše práce kombinuje výrobu softwaru i hardwaru a dnes už působíte ve více než 70 zemích světa. Kdo všechno ale sedí přímo ve Zlíně, jací lidé?

Jedno z mých podnikatelských pravidel je, že musím mít pod osobním dohledem obchod a vývoj. Právě tato střediska tady hlavně sídlí.

Mimo to tady běží výroba i veškerý aparát okolo výroby. Vlastní výroba je u nás zdánlivě jednoduchá, ale dobře ji zorganizovat, aby se všechno seběhlo v kvalitě a čase na jednom místě, je velmi sofistikovaná záležitost.

Firmu jste založil hned po revoluci, za tu dobu technologie ohromně poskočily. Vy jste začínali s technikou řízení křižovatek, kam se to za ta léta vyvinulo?

Nás vlastně nouze donutila rozšiřovat portfolio, protože Československo bylo v té době tak malý trh, že nás nebyl schopný uživit. Z křižovatek jsme byli nuceni vstoupit i na dálnice. Tam dodáváme hlavně sčítače dopravy a meteorologické stanice, což jsou pro řízení jedny z nejdůležitějších věcí, a kvalita zde opravdu rozhoduje. Následně jsme přidali řízení parkování a vážení za jízdy a ještě o něco později organizaci chytrých měst. Když to vezmu dnes, tak ze čtyř základních technologií nás převážně živí křižovatky a parkování. „Chytrá“ města jsou tématem posledních pěti let. Mimo jiné proto, že když se dnes podíváte na elektromobilitu, tak takové auto je počítač na čtyřech kolech, který komunikuje s okolím a bude ještě víc.

Když jsme u těch chytrých měst...

Tuto problematiku je třeba správně pochopit, v Praze totiž jednu dobu za atribut chytrého města považovali to, že lavička má USB nabíječku. Tak to nefunguje. My tomu říkáme „město v kontextu a ve vazbách“. To znamená, že pracujete s větším množstvím technologií, které navzájem propojujete, aby o sobě věděly, aby jedna neovládala pouze veřejné osvětlení, jiná parkování a další křižovatky. Vývoj v tomto směru obecně směřuje ke standardizaci a sjednocení ovládacímu prostředí. Takže jste buď na technologickém portálu, který tyto technické služby sdružuje odborníkům, nebo máte portál občana pro každého obyvatele daného města.

To vypadá, že vaše podnikání bude jenom vzkvétat a poptávka po inovacích na silnicích se bude jen zvyšovat.

Doufáme v to. Ostatně proto jsem s podnikáním tohoto typu začal. Když se vrátíte do divokých 90. let, tak všichni tehdy chtěli být dealery něčeho. Já jsem ale patřil k těm snilkům, kteří byli doma vedeni k tomu, že je třeba něco vyrábět. Toužil jsem mít něco vlastního, něco vytvářet, mít vlastní materii. Díky tomu jsem se vyhnul problémům řady dnešních českých firem, které jsou podzhotovitelé „někoho“. My máme vlastní finální produkt s celosvětovým dosahem, což naši sílu násobí.

Zpět k vašemu sídlu, do jaké míry je budova technologická? Máte v ní nějaké speciality?

Nejde o jednu budovu, ale o celý areál vzniklý na zelené louce, který jsme si ideově nakreslili na čtverečkovém papíru, a pak se to rozpracovávalo, takže je to skutečně hodně jednoúčelově postavená fabrika. Nemáme tu nic zásadně revolučního kromě toho, že se jedná o chytrý dům, máme měření a regulaci technologií a řada věcí je tady automatizovaná, například zakladače ve skladech, větrání nebo osvětlení, zkrátka záležitosti na úrovni doby. Z hlediska firmy je nejdůležitější, že to máme pár kroků z obchodu na vývoj, z vývoje do výroby nebo na atestační stanoviště. Jsme díky tomu flexibilní, nešlapeme si po hlavách, každý má dostatečný prostor v kanceláři, k tomu je tu k dispozici kantýna, společná jídelna nebo cowork, kde se lidé můžou scházet.

Také máte na střeše vertiport, přistávací plochu pro drony, které zatím v Česku podle legislativy není možné provozovat. Chystají se ale změny. Jaké máte v tomto ohledu plány?

Já se o letectví zajímám od svých osmi let a jsem jeho velkým fanouškem. Když se na vývoj dronů podíváte očima automobilismu, tak dnes

žijeme dobu praporečného zákona ve Velké Británii – to byly doby, kdy se mělo za to, že když auto pojedou rychlostí víc než 100 km v hodině, tak se pasažéři zalknou. Drony dnes představují velmi propracovanou technologii a už jen stačí ji korektně používat. Nás na tom zajímá doprava osob. Já Zlínsko miluju, jsem tělem i duchem Valach, má to tady spoustu plusů, ale největším mínusem je vzdálenost na letiště. Když někam letím z Prahy, musím z domu vyjet o šest hodin dřív. Můj sen je, že na střeše své firmy nasednu do eVTOLu (typ dronu), za 30 minut jsem ve Vídni na Schwechatu a za hodinu a půl odlétám linkou.

V jakém horizontu je to realizovatelné?

Do deseti let to bude. Vždycky bude skupina lidí, které bude létání děsit, takže to nebude pro všechny, ale já už se toho nemůžu dočkat. Proto je náš vertiport rovnou stavěný podle předběžné evropské EASA normy. Není ještě úplně doladěný, ale s kolegy z PSG jsme nachystaní uvést ho do provozu během pár měsíců.

Stavba vašeho sídla nebyla zajímavá jen vertiportem, ale i blízkostí řeky.

Ano, komplikací byla těsná blízkost řeky Dřevnice. V oblasti hrozí skočné záplavy. Stačí pár týdnů vlhkého počasí a po silné bouři je voda tady. Celý náš nový areál je proto postavený tak, aby odolal 500leté vodě. Podzemní garáže tvoří jedna velká betonová vana. Voda by se neměla dostat do suterénu ani do přízemního podlaží.

Podle čeho jste si vlastně vybírali stavební firmu?

Chtěl jsem, aby se na tomto projektu podílely jen místní firmy z regionu. Vybral jsem si čtyři. O zakázku se velmi slušně popraly a vyhrál PSG, protože nejlépe trefilo průsečík ceny a výkonu.

Když už jsme u toho regionu, vaše firma působí hodně v zahraničí. Přemýšlel jste někdy, že byste ji přesunul? Protože sídlo na okraji republiky může být někdy handicap.

Kapitál nezná hranice, ale jsme ze Zlínska a budeme tady tak dlouho, jak jen budeme moci. Pokud se budou ale další generace stavět k práci tak, jak to má ta dnešní nejmladší, nemám problém svoji firmu postavit na práci Asiatů. Ale rozhodně to nechci a neplánuju. Zlín je skvělé místo pro život a nechceme odsud utíkat. Zaměstnanci oceňují, že spojujeme vývoj softwaru s fyzickými produkty. U nás dnes vlastně není rozdíl mezi prací vývojáře a dělníka, snad jen v tom, že ten první má dva monitory a druhý jeden. Kromě úklidových pracovníků u nás pracuje na počítači úplně každý. Jestli má dnes někdo představu, že práce na dílně je špinavá, tak ať přijde. Možná zde najde větší pořádek než u sebe v kuchyni.

Jakou máte vlastně konkurenci, kolik existuje firem s takovými produkty?

V křižovatkách jsou to snad jen dvě firmy, známá jména Benettonové a Swarovští. V jiných odvětvích jdou počty firem do desítek. Náš obor je velice úzký a právě probíhá konsolidace trhu. Je mnoho povoláných a málo vyvolených. Firmy postupně odpadávají, podobně jako se to stalo u výrobců mobilních telefonů. Vezměte si, kdo všechno v 90. letech vyráběl mobilní telefony a kdo zůstal dnes.

A proč vy to všechno pořád rozvíjíte?

Moc mě baví vývoj všech nových technologií, jejich implementace a možnost prosazovat svoje řešení. A k tomu poznávání světa. I když už jsem z cestování trochu unavený, protože mě moje práce zavedla na všechny kontinenty mimo Antarktidu.

➤ **Vývojové a produkční centrum CROSS**
2023/Zlín

Výstavba nové budovy nebo výrobního areálu bývá odrazem velkých ambicí nebo faktu, že se firmě daří. Pro CROSS, který dodává do celého světa inteligentní řešení pro dopravu, platí oboje. Firma si od nás proto nechala postavit odpovídající sídlo, které tvoří několik na sebe navazujících objektů: podzemní garáže pro víc než stovku aut a motorek využívají technologii „bílé vany“, která brání vsaku vody z blízké řeky Dřevnice. Vývojová budova ve tvaru písmene H je postavena z monolitického betonu. Má čtyři podlaží, páté patro je vytažené nad střední spojovací částí a nad ním se tyčí betonová deska vertiportu (přistávací plocha pro elektronicky poháněná letadla nebo drony). Zajímavostí je předsazená ocelová konstrukce s fasádou ze žaluziových lamel ve tvaru X. Odkazuje to na název společnosti a akcentuje jednu z jejích hlavních činností – řízení křižovatek.

↑ Dobudování areálu 2. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2022

↑ Multifunkční dům OKO, Zlín, 2022

↑ Domov pro seniory Sokolnice, 2023

↑ Smuteční síň, Ostrava-Vítkovice, 2023

ctp

RSC

„Rychle – dobře – úsporně“

➤ Toto motto razil Tomáš Baťa u svých stavebních projektů. Za sto let od počátku existence naší firmy se toho změnilo hodně, ale u této charakteristiky hodláme zůstat i v další stovce.

Juraj a Peter Surovičovi

Handwritten signatures of Juraj and Peter Surovičovi in white ink on a blue background.

